

Der er ikke plads til Heino

04/2010

19. FEBRUAR

ISSN 0105-5399

Ansvarshavende
Forbundsformand
Kirsten Nissen

Redaktion
Jens Nielsen (redaktør)
Kurt Ladefoged
Lone Marie Pedersen
Maria Rørbæk
Layout
Steven Leweson

Stillingsannoncer
Lene Jensen, Datagraf Auning AS,
Energivej 75, 8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk

Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nødvendigvis
udtryk for redaktionens eller
organisationens mening.
Redaktionen påtager sig intet
ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler i Socialpædagogen kan
desuden findes i arkivet på
www.socialpaedagogen.dk

Adresse
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 7248 6000
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
Telefax: 7248 6001
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Abonnement
Abonnementspris 2010:
877,00 kr. inkl. moms (26 numre)
Løssalg: 39,00 kr. + porto

Tryk og produktion
Datagraf Auning AS

Oplag
42.518 i perioden
1.7.08-30.06.09

Redaktionen af 04/10
er afsluttet den 11.02.10.

Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer til 05/10,
der udkommer den 5. marts, er
mandag den 22. februar kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til
06/10 er den 8. marts kl. 12.
For tekstsiderannoncer er deadline
til 06/10 onsdag den 3. marts.

Forsidefoto:
Joachim Ladefoged

 Medlem af
Danske
Specialmedier

KOMMENTAR

Bliver man ved med at presse citronen, så får det altså konsekvenser. Vi skal hele tiden gøre arbejder bedre og hurtigere, med færre kolleger

Skal vi ikke se at komme i gang?

Af Marie Sonne
Forbunds næstformand

FOTO: THOMAS SØNDERGAARD

Jeg har lige fået vores nye arbejdsskadestatistik ind på mit skrivebord. Et ordentligt værk på mange sider. Sider fulde af tal, der godt kan gøre mig bekymret. For det ser slemt ud.

Vi har siden 1995 samlet statistik om arbejdsmiljøet på de socialpædagogiske arbejdspladser – både når det handler om det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø. Og tallene er ikke blevet bedre i de år. Tværtimod. De viser, at der er stadig flere socialpædagoger, der får psykiske skader af at gå på arbejde.

Vores område har oplevet en stigning i antallet af psykiske arbejdsskader på 70 procent fra 2005 til 2008. 70 procent! Det gennemsnitlige tal for samtlige arbejdsområder er vel at mærke 50 procent, så det er en bevægelse, der er kendt fra andre fagområder end vores – men ingen andre steder er stigningen så markant.

Jeg tror, at en del af forklaringen på stigningen skal findes i det faktum, at vores arbejdspladser oplever et øget pres. Og bliver man ved med at presse citronen, så får det altså konsekvenser. Vi skal hele tiden gøre arbejder bedre og hurtigere, med færre kolleger – og samtidig skal det gøres billigere. Konsekvensen er ofte, at vi skal manøvrere i job, hvor truslerne bliver færre, og volden på arbejdspladsen er stigende – og hvor den faglige indsats, der kan reducere dette, bliver nedprioriteret af økonomiske årsager. Det præger vores interne arbejdsmiljø og føjer en stressfaktor til det i forvejen stigende ydre pres. Kort sagt: Det er dybt alvorligt det her!

Efter min bedste overbevisning er en oprustning af vores faglighed utrolig vigtig: En stærk faglighed er vejen frem, når det handler om vores konkrete og fremadrettede kamp for at forbedre arbejdsmiljøet på vores arbejdspladser.

Det handler også om, at vi alle har et ansvar for at reagere på signaler fra vores kolleger og medarbejdere, når de går rundt og har det skidt. Vi skal bryde det tabu, det er at spørge ind til problemerne og fastholde hinanden på at få dem løst.

Men vi har altså også en sundheds- og trivselsaftale med arbejdsgiverne. Aftalerne træder i kraft 1. april i år, og på både det formelle plan og ude på arbejdspladserne skal vi nu have sat gang i de aftaler. Vi skal fastholde fokus på at løse de her problemer! Trivselsaftalerne skal ikke bare samle støv på arbejdspladserne, men føre nye procedurer med sig. Mit håb er også at vi bliver bedre til at yde en tidlig indsats: Vi skal spotte kollegerne tidligere, vi skal have redskaber, så vi tidligere kan koble psykologbistand på, og vi skal langt tidligere have lederne i spil i forhold til udsatte medarbejdere. Og frem for alt skal vi have en positiv, politisk bevågenhed på vigtigheden af en socialpædagogisk indsats.

INDHOLD

FOTO: JOACHIM LADÉBØD

04 BOFÆLLESSKAB

Der kom et brev

06 BOFÆLLESSKAB

Heino Østergaard Nielsen er på vej ud i kulden. Han er udviklingshæmmet og førtidspensionist, og nu smider Århus Kommune ham ud af det bofællesskab, hvor han bor, fordi han ikke vil arbejde. Nu skal han i stedet bo i egen bolig, mener kommunen, selvom han har prøvet det før, hvor det ikke gik. Og i den nye bolig skal han også i beskæftigelse. Men andre pensionister skal da ikke arbejde, indvender Heino. Både LEV og ULF støder indimellem på sager som Heinos, og det får to eksperter på udviklingshæmmet-området, Birgitte Kirkebæk og Henning Jahn, til at konstatere, at fortidens institutionstankegang og arbejdsbegreb fortsat præger synet på de udviklingshæmmedes hverdag.

06 Jeg håber en dag, at jeg ser fiskehejren fange noget

10 Heino er ikke alene

13 Tag vores selvbestemmelse alvorligt

15 BØRNETOPMØDE

Økonomi og kvalitet – to sider af samme sag?

FOTO: RICHARD MULLER

16 RÅDET FOR SOCIALT UDSATTE

Indfør dog den fattigdomsgrænse, og brug i stedet det politiske krudt på at diskutere, hvordan vi bekæmper fattigdom og udstødelse. Sådan lyder opfordringen fra Jann Sjursen, ny formand for Rådet for Socialt Udsatte. Og han langer også ud efter dem, der fremhæver starthjælpen og kontanthjælpsloftet som et gode.

16 'Fattigdom skal måles'

19 BØGER

21 KRIMINELLE BØRN

Børn sidder længere tid i fængsel

21 EFTERUDDANNELSE

Endnu to master-muligheder

22 UNDERSØGELSE

Har pædofili-debatten skabt en frygtkultur?

24 ANMELDELSE

Vejen ind i kriminalitet – og ud igen

28 SYNSPUNKT

I menneskehænder

Der kom et brev

Den udviklingshæmmede Heino Østergaard Nielsen bor i bofællesskab. For at bo der skal han arbejde, og det vil han ikke. Det skal andre pensionister jo heller ikke, siger han. Nu har kommunen bedt ham flytte

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Kan mennesker med funktionsnedsættelse selv bestemme, hvor de vil bo? Tilsyneladende ikke. 40-årige Heino Østergaard Nielsen har boet tre år i et bofællesskab. Men nu har Århus Kommune meddelt ham, at han skal flytte (brevet er gengivet på modsatte side). Kommunen begrundet sin opsigelse med, at Heino ikke passer ind i bofællesskabet. Desuden er det kommunens vurdering, at han med bostøtte fra socialforvaltningen kan klare sig i egen lejlighed.

Heino har prøvet at bo alene, og det gik ikke. Derfor visiterede kommunen ham til et bofællesskab.

Gennem årene har Heino og hans mor, Susan Hornemann Nielsen, på møder fået at vide, at Heino ikke kan blive boende, hvis han ikke vil arbejde. Og det vil Heino ikke.

Det er anden gang, Heino bliver smidt ud af et bofællesskab, fordi han ikke vil arbejde.

Man har et standpunkt...

Et par måneder før Heino modtog brevet fra kommunen, bad forældrene i et læserbrev den 13. november i *Socialpædagogen* så mindeligt om, at deres 'arbejdssky, søde og rare hyggefætter af en søn' kunne få lov til at bo i et bofællesskab.

Dengang spurgte *Socialpædagogens* redaktion Århus Kommune, og på det tidspunkt var Heino Nielsen tilsyneladende ikke i fare for at skulle flytte. For svaret var:

– Ingen bliver tvunget til at forlade et bofællesskab, fordi de ikke vil arbejde, sagde Helga Breinholt, der er afdelingsleder i det bofællesskab i Århus Kommune, hvor Heino Nielsen bor.

Hverken hun eller socialpædagogerne omkring Heino Nielsen kan udtale sig konkret om hans sag, idet kommunen har truffet en generel beslutning om, at man ikke udtaler sig om beboerne.

Men hun kunne om de generelle regler i Århus Kommune sige, at ingen ville blive tvunget til at flytte, fordi de ikke vil arbejde.

– Men vi anbefaler folk at arbejde. Det gør vi, når det giver mening ud fra den grundlæggende holdning om, at folk skal have noget fornuftigt at tage sig til og desuden have mulighed for at holde deres kompetencer ved lige, sagde Helga Breinholt.

– For mig har det stor betydning at gå på arbejde, og det tror jeg også det har for dem, der bor i bofællesskaber. Langt de fleste vil da også helst gå på arbejde, men vi tilrettelægger altid tingene ud fra individuelle behov og ønsker, lød det dengang fra Århus Kommune.

Klager over afgørelsen

Men nu har Århus Kommune altså alligevel valgt at opsiges Heino fra bofællesskabet.

Heino har med støtte fra forældrene klaget over afgørelsen til det sociale nævn. I klagen skriver han blandt andet:

'Ingen har kunnet vise mig eller mine forældre, hvor det står, at man skal arbejde for at bo her, måske derfor fremgår det heller ikke af brevet, at det er det væsentlige punkt, som jeg har hørt for gennem flere år. Andre pensionister bliver forøvrigt heller ikke tvunget i arbejde.'

'Jeg har flere gange påpeget, at jeg er bange og utryk ved at bo alene, og de gange jeg har prøvet det, var jeg der kun enkelte dage og derefter hos mine forældre eller kammerater. Mit ønske er at bo i min egen lejlighed, sammen med andre i et fællesskab, som giver mig den daglige tryghed.'

Arbejdskravet følger Heino

Heino slipper nok aldrig helt for et krav om beskæftigelse, hvis han gerne vil have støtte fra socialforvaltningen. Kommunen skriver til ham, at når han har fundet sig en lejlighed, kan man tilbyde ham støtte til et 'selvstændigt liv med en indholdsrig hverdag. Dette vil også omfatte støtte til at finde relevant beskæftigelse og støtte til at fastholde den. Endvidere støtte til at opbygge sociale kontakter og hjælp til at skabe positiv indhold i din fritid.'

Hertil skriver Heino i klagen til det sociale nævn:

'Jeg har en indholdsrig hverdag med mange sociale kontakter. Jeg elsker at slappe af i naturen, køre på min scooter og besøge min familie. Jeg er også tit blevet bebrejdet at jeg ofte er ude af huset, når jeg besøger mine kammerater i kortere eller længere tid, så jeg har rigeligt med venner og sociale kontakter.'

På de næste sider fortæller vi Heinos historie.

Århus Kommune
Socialforvaltningen

Socialcenter for Voksne
Hermodsvej 3-5
8230 Åbyhøj

Heino Østergaard Nielsen
Ørnevænget 41
8330 Beder

Dato: 28-01-2010

Vedrørende fremtidig bolig og støttebehov

Fra Bofællesskabet Mariendal, hvor du har boet i 3 år, beskrives det, at du aldrig rigtig er blevet en del af fællesskabet. Det beskrives endvidere, at du har vanskeligt ved at indordne dig under de regler og retningslinjer, der nødvendigvis er for at bofællesskabet kan fungere. Du beskrives som selvhjulpne på de praktiske områder, men at du har behov for støttende samtaler vedrørende din trivsel. Du har endvidere behov for støtte til at forholde dig til post og kontakt til offentlige myndigheder.

Du ønsker selv at flytte fra Bofællesskabet Mariendal, og har ansøgt om at blive visiteret til Bofællesskabet Stenhøj i Beder.

Socialcenter for Voksne er af den opfattelse, at du vil kunne klare dig i egen bolig med bostøtte. Det kan foreslås dig, at du via dit medlemskab af boligforening søger bolig i Beder/Mallingområdet, hvorved du vil kunne modtage bostøtte fra Bofællesskabet Stenhøj, og evt. i vist omfang deltage i deres aktiviteter.

Bostøttens opgaver vil være at støtte dig i at udvikle et selvstændigt liv med en indholdsrig dagligdag. Dette vil også omfatte støtte til at finde relevant beskæftigelse og støtte til at fastholde den. Endvidere støtte til at opbygge sociale kontakter og hjælp til at skabe positivt indhold i din fritid. Dette vil kunne imødekomme din frygt for at blive isoleret.

På vores møde den 26. januar aftalte vi, at du i løbet af 14 dage giver mig en tilbagemelding om, hvorvidt du er indforstået med at flytte fra Mariendal til egen bolig med bostøtte.

Du har mulighed for at klage over afgørelsen jf. vedlagte klagevejledning.

Med venlig hilsen

BOFÆLLESSKAB

Jeg håber en dag, at jeg ser fiskehejren fange noget

Heino Østergaard Nielsen bor i bofællesskab, og socialpædagogerne forsøger forgæves at få ham til at lave noget. Og nu må han flytte. Heino kan ikke forstå, hvorfor han skal arbejde, når andre pensionister ikke skal. Kan der mon også være plads til en dovenlars, spørger hans forældre

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Joachim Ladefoged

Hvorfor kan vores snart 40-årige udviklingshæmmede, førtidspensionerede, stædige, livsnydende, dovne, arbejdssky, søde og rare hyggefætter af en søn ikke få lov til at få en lille, selvstændig lejlighed i et bofællesskab for udviklingshæmmede?

Sådan spurgte Susan Hornemann Nielsen og Torben Østergård i et debatindlæg i Socialpædagogen (13. november 2009).

Nu er den nemlig gal igen med deres søn Heino Østergaard Nielsen.

Han er på vej væk fra sit tredje bofællesskab, fordi han ikke vil arbejde eller beskæftige sig med fritidstilbud, skriver forældrene. Stedet er et kombineret bo- og arbejdstilbud. Og Heinos indsats kunne begrænse sig til at hjælpe med at køre brænde ind, men heller ikke det har han lyst til.

Heino vil have sin frihed til selv at bestemme, hvad han skal bruge sin tid til, og sådan har han altid haft det. Og så kan han i øvrigt ikke forstå, hvorfor han skal arbejde, når andre førtidspensionister ikke skal.

I årevis har forældrene bakket socialpædagogerne op i, at deres søn skal bruge dagen på en eller anden form for aktivitet.

– Jeg har deltaget i både handleplansmøder og andre møder, hvor Heino har fået at vide, at når man bor i et bofællesskab, så skal man enten arbejde eller tage imod et fritidstilbud, siger Susan Hornemann Nielsen.

Heino har været i flere praktikker og fritidstilbud, og hver gang er han droppet ud, og nu er han blevet så gammel, at han bør få lov til at være i fred, mener hans forældre..

– Heino kan sagtens få sin dag til at gå og har det bedst med at sidde og kigge på en fiskehejre, mens de andre arbejder. Hvorfor kan han ikke få lov til det, spørger Susan.

– I den normale verden giver man masser af dispensationer, hvorfor kan man så ikke også give det i den unormale verden?

Brug for støtte i friheden

Heino er ikke som nogle af de pensionister, han sammenligner sig med. Han er udviklingshæmmede og har brug for den socialpædagogiske støtte, som han får i et bofællesskab. Og ikke mindst den tryghed, han føler ved at bo side om side med andre udviklingshæmmede, der er på samme niveau, som han selv, forklarer Susan Hornemann Nielsen.

Han har nemlig prøvet at bo alene, og det gik slet ikke.

En af de gange, hvor han flyttede fra et bofællesskab, fandt han selv et værelse gennem avisen. Forældrene hjalp ham med at flytte.

– Men Heino følte sig aldrig hjemme. Han sov der kun to nætter. Han græd og var fortvivlet. Han var ved at gå i spåner, siger Susan.

Heino flyttede hjem til forældrene.

Og det nød han. Og stod det til ham var han blevet boende. Men forældrene så anderledes på det. De mente ikke, at det var godt for ham, der var blevet en voksen mand på 24 år, at bo hjemme. Han skulle lære at klare sig selv.

Snak i krogene

Heino fik via sit medlemskab af et boligselskab mulighed for at leje et lille rækkehus, og den her gang var det ikke kun forældrene, der hjalp ham. Han fik støtte af skiftende hjemmevejledere, nogle gange et ugentligt besøg, andre gange hver 14. dag, fortæller Susan Hornemann Nielsen. Både med de praktiske opgaver som at klippe hæk og slå græs til de mere personlige forhold med at få en hverdag til at fungere.

Men som tiden gik, blev det mere og mere tydeligt, at Heino ikke egner sig til at bo alene. Han følte sig ensom og utryk i rækkehuset og havde overhovedet ingen social kontakt med naboerne.

– Han passer ikke ind i et almindeligt nabo-skab, og har ikke det fællesskab, som han har med sine kammerater, siger Susan.

Heino Nielsen siger: – Naboerne er på et andet niveau, for de er ikke handicappede. Vi kan godt snakke sammen, men jeg har det bedst ved at være sammen med nogen, der er ligesom mig selv. Jeg har på fornemmelsen, at de ser ned på os og taler om os i krogene. Det synes jeg er ubehageligt.

Efter nogen tid flyttede Heino sammen med sin kæreste i en fælles lejlighed. Men det gik heller ikke. Han blev mere og mere indesluttet, græd og havde det skidt.

– Jeg fik ikke lov til at besøge mine kammerater og have mit eget liv, siger Heino Nielsen.

Det var en rigtig hård periode for Heino og uden en enestående opbakning fra hans nuværende hjemmevejleder, var det ikke gået, fortæller både Heino og Susan.

– Hjemmevejlederen var der dag og nat for Heino. Og også for os, siger Susan Hornemann Nielsen.

Så flyttede Heino fra kæresten og ind i det bofællesskab, hvor han bor nu.

De andre vil jo gerne

Heino Nielsen har en stor vennekreds, som han ofte besøger på knallert eller med bussen. Hans venner er udviklingshæmmede, og alle arbejder de, enten på beskyttet værksted eller i andre beskæftigelsestilbud. Men Heino selv laver ingenting. Udover at han engang imellem passer en af sine kammeraters hund og handler ind, mens vennen er på arbejde.

Hjemme i bofællesskabet nyder Heino eksempelvis om sommeren at sidde på en stol på græsset og kigge på naturen, og han har ikke 'dårlig samvittighed' over at se de andre beboere arbejde, mens han følger en fiskehejres vandring omkring søen. Sådan kan han sidde i timevis, mens de andre for eksempel kører brænde ind.

– De ønsker jo at arbejde, siger Heino.

Selv har han et andet ønske:

– Jeg håber en dag, at jeg ser fiskehejren fange noget.

Susan beskriver sin søn som en grundlæggende tilfreds mand, der aldrig keder sig. Han kan læse og skrive og klarer selv alle sine indkøb, tøjvask og rengøring. Det bedste, han ved, er at være i naturen, sammen med vennerne og at rejse. Eksempelvis arrangerede han og en af vennerne på egen hånd en tur til Sankt Petersborg.

Og så har han sin familie. Deltager altid gerne i familiesammenkomster og sørger for eksempel selv for fødselsdagsgaver til sine nevøer og niecer. Tilbyder sin hjælp med at dække bord og andre fælles, praktiske gøremål, når familien er samlet. Han bor fem minutter fra forældrene og passer deres hus og have, når de er på ferie. Han drikker ikke, har ikke rod i økonomien, er renlig, holder selv sin lejlighed, og har gode venner. Så på den led er der ingen grund til bekymring.

Forstår mig altid

Heino Nielsen er glad for sin kontaktperson, som støtter ham hele tiden, og som altid forstår ham, fortæller han.

– Peter (navnet er anonymiseret) hjælper mig med de ting, jeg har brug for. Hvis jeg for eksempel ikke har det godt en dag, snakker jeg med ham.

Det kan være om mange forskellige ting. Som for eksempel kærestesorger. Eller hvis jeg er uvenner med en af de andre beboere i bofællesskabet. Han tager med mig til læge. Jeg kan godt selv tage derhen, men så er vi to om at høre, hvad der bliver sagt. Og bagefter kan Peter fortælle mig, hvad lægen mente. Nogle gange går vi lange ture langs med vandet og snakker. Og ser marsvin og sæler.

Forældrene deler også Heinos tilfredshed.

– Vi har altid haft en rigtig godt samarbejde med pædagogerne, siger Susan Hornemann Nielsen.

Den frie fugl

Men selv om Heino er glad for Peter og ved, at han måske mister kontakten med ham, når han skal flytte, så får det ham alligevel ikke til at gå på arbejde.

– Jo, jeg vil gerne på et tidspunkt tilbage til det kreative værksted, hvor jeg har været. Jeg kunne godt tænke mig at prøve dramaholdet. Men ikke lige nu. Det skal ikke være under pres, for så bliver det ikke sjovt.

Og sådan er det med Heino, mener forældrene. Det nytter ikke at presse ham, han vil kun det, han selv vil.

I sin tid var han for eksempel rigtig glad for det kreative værksted. Holdt alligevel op, fordi han trængte til at være en fri fugl, som han sagde.

Heino var meget værdsat af de andre brugere på værkstedet, fordi han var social og omsorgsfuld, og blandt andet derfor forsøgte værkstedet ved utallige opringninger at lokke ham tilbage. Forældrene pressede for deres del også på for at få ham tilbage.

Men intet hjalp. Han ville ikke.

– Hvis man presser ham meget og siger 'Heino, du skal have et arbejde,' bliver han tvær, utilpas og lukker sig inde i sig selv. Og han bliver et rigtig brokkehoved, siger Susan.

Heino deltager i de almindelige opgaver i forbindelse med bofællesskabet og holder på eget initiativ de fælles toiletter og badefaciliteter, og det gør han til punkt og prikke.

– Heino kan godt lide den traditionelt feminine omsorg som for eksempel at bage og koge. Tidligere var der ansat en medarbejder, som bagte sammen med Heino, og det elskede han, siger Susan.

Retten til dovenskab

Efter alle årene med pres og utallige møder, der handler om at få Heino i gang, er forældrene nu nået til den konklusion, at det ikke nytter at presse Heino. Det kommer der bare trods og konflikter ud af.

Heino ved godt, hvorfor pædagogerne bliver ved med at spørge ham:

– De synes, man skal have noget at stå op til hver dag, så man ikke keder sig. Men jeg keder mig ikke, jeg kan sagtens få tiden til at gå, siger han.

Susan kan godt forstå, at man spørger Heino.

– Det ville jeg også selv gøre, siger hun, der er uddannet pædagog.

– Jeg tror, der er en gængs opfattelse af, at vi som system ved, hvad der er bedst for sådan en som Heino. For de fleste af os er det bedst at have et arbejde, men vi må som pædagoger vel også

kunne give dispensation til en, der ikke passer ind i den generelle ramme i fællesskabet?

– I teorien har Heino mulighed for at flytte hen alene og være den frie fugl. Men i praksis kan han ikke klare at bo alene. Han har brug for trygheden og den hånd, som holder om ham, og han har brug for at være sammen med ligesindede, siger Susan.

Spørgsmålet er, hvor Heino skal flytte hen, når han forlader sit nuværende bofællesskab. Forældrene er bange for, at han skal bo alene i en almen bolig. Det vil han nemlig ikke kunne klare. Og Susan Hornemann spørger derfor:

– Hvor findes det bofællesskab, hvor Heino kan bo og samtidig beholde sin frihed. Hvor kan han selv få lov til at vælge til i stedet for hele tiden at skulle vælge fra?

– Hvorfor har man lavet det normalt i en unormal verden, at det er bedst for de udviklingshæmmede at have et job og være i aktivitet? Tesen om, at 'lediggang er roden til alt ondt', gælder åbenbart også for folk, der ikke er normale. Derfor har man måske også svært ved at forstå, at sådan en som Heino kan have det godt på sine egne præmisser, siger Susan.

– Jeg håber, at Heino nu må få lov til at være den han er og få tryghed med det. Men måske bliver det først, når han som rigtig gammel kommer på plejehjem, at han kan slippe for det konstante pres om, at han skal lave noget. Så kan han sidde og sige, at han endelig har fået den frihed, som han hele livet har kæmpet for.

– Det synes jeg er synd. ■

– I teorien har Heino mulighed for at flytte hen alene og være den frie fugl. Men i praksis kan han ikke klare at bo alene. Han har brug for trygheden og den hånd, som holder om ham, og han har brug for at være sammen med ligesindede, siger Susan Hornemann Nielsen, der står bag sin søn.

Heino er ikke alene

LEV har flere eksempler på, at udviklingshæmmede skal arbejde, hvis de vil blive boende i bofællesskabet. Heino Østergaard Nielsen er kommet i klemme i en pædagogisk opdragelse, lyder det fra en ekspert

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Joachim Ladefoged

artiklen på side fire fortæller vi, hvordan den udviklingshæmmede Heino Østergaard Nielsen bliver presset til at arbejde, hvis han vil blive boende i sit bofællesskab. Heino er desværre ikke alene om det problem.

Selv om der ikke lovgivningsmæssigt er dækning for at stille det krav, er det Landsforeningen LEV's erfaring, at nogle udviklingshæmmede alligevel får den besked, at enten arbejder de, eller også må de flytte. Men det er heldigvis ikke så tit, at LEV støder på det problem, fortæller projekt-konsulent Dan Schimmell.

– Det drejer sig typisk om de bedre fungerende udviklingshæmmede, der er i stand til at lave nogle reflektoriske valg om, hvad de har lyst til. De synes måske ikke, at det beskyttede værksted opfylder de behov, de har. De vil ofte gerne have et rigtigt arbejde, og jeg har hørt udsagn som: 'Man bliver fandeme dum af det her'. Og de har måske nogle ressourcer, som ikke bliver udfordret nok på det beskyttede værksted.

– Når man har skruet på de samme ting i måske 10 år, er selve aha-oplevelsen ved at gå på arbejde måske ikke den samme mere, og måske er man mere kvalificeret end det, man bliver stillet i udsigt. Omvendt kan det jo være, at det beskyttede værksted netop anser den selvsamme person for at være en god arbejdskraft, når tingene skal ud af huset, siger Dan Schimmell.

– Jeg tror, der er behov for, at man begynder at redefinerer, hvad det er, den bedre fungerende gruppe kan.

Men det er ikke kun en pædagogisk opgave, fastslår Dan Schimmell.

Kommunerne har også et ansvar for at betragte de handicappede som en gruppe, der godt kan deltage i arbejdslivet. Ifølge SFI's undersøgelse (Beskyttet beskæftigelse – en kortlægning 2009) gør kommunerne ikke meget.

– Undersøgelsen viser, at under 10 procent af landets kommuner tænker udviklingshæmmede ind i en aktiv erhvervspolitik. Det betyder, at dem, der ligger på kanten til det almindelige arbejdsmarked, ikke får de rigtige muligheder for at få opgaver i samfundet, siger Dan Schimmell.

I klemme i pædagogopdragelsen

Heino Nielsen får førtidspension, og hvis han boede alene, ville han ikke blive stillet over for et krav om at arbejde. Men fordi han har brug for den støtte, han kan få i et bofællesskab, skal han arbejde.

Heino er kommet i klemme i en pædagogisk opdragelse om det at gå på arbejde, mener en af dem, der herhjemme ved mest om mennesker med funktionsnedsættelse, dr. pæd. Birgit Kirkebæk, forfatter til utallige bøger om udviklingshæmmede og foredragsholder.

– Heino har ret til at få et beskæftigelsestilbud, men han har ikke pligt til at arbejde. Og når han ikke har bedt om arbejdspligten, hvorfor skal han så have den? Det handler jo ikke om, at stedet ikke kan fungere, hvis han ikke arbejder. Det minder om en noget-for-noget-logik.

Arbejde for enhver pris

Samfundsmæssigt har der altid været den holdning, at dem, der arbejder, er mere værd end dem, der er på overførselsindkomster, fortæller Birgit Kirkebæk.

Samme holdning kan man genfinde inden for særforsoegen. I de gamle åndssvageanstalter var der arbejdspligt for dem, der kunne arbejde. Øverst i hierarkiet lå de åndssvage, som både var arbejdsføre og underviselige. Al økonomisk overskud ved produktionen blev kanaliseret til deres afdelinger.

Herefter fulgte den gruppe, som kunne arbejde, men som ikke kunne lære noget. Nederst befandt asylisten sig. De kunne hverken arbejde eller modtage undervisning, og det personale, der arbejdede med den gruppe, fik mindre i løn end de andre medarbejdere.

Selv om de gamle åndssvageanstalter for længst er erstattet af egen bolig i for eksempel et bofællesskab, så lever arbejdsånden fra dengang fortsat videre, mener Birgit Kirkebæk, og hun trækker et historisk rids tilbage fra 1970'erne, hvor det pædagogiske arbejde blev delt i to hovedområder.

– Den ene opgave var at træne folk op til at bo selv, gå på posthuset, betjene en vaskemaskine og så videre. Den anden var at lære dem at arbejde på for eksempel de beskyttede værksteder.

– I dag taler vi ikke længere om værdig-uværdig, men den menneskelige værdighed er stadigvæk bundet op omkring arbejdsbegrebet, og vi skal alle yde til samfundet og fællesskabet, siger Birgit Kirkebæk og hun spørger:

– Må man lave noget andet, når man er under et offentligt system, eller er det fortsat den gamle tvangsarbejdsanstalt, der sniger sig ind? At folk er dovne, og derfor skal de tvinges til at arbejde.

Meningsfyldt arbejde for alle

Rent lovgivningsmæssigt har Heino og alle andre udviklingshæmmede ret til selv at bestemme over deres eget liv. Men i realiteternes verden er det

måske snarere sådan, at de bliver nødt til at indrette sig på bofællesskabets institutionslignende præg, mener Birgit Kirkebæk.

– Hvis interessen er at være hjemme og vande blomster, hvorfor må man så ikke det, spørger hun.

Hvem afgør, hvad der er bedst. Og hvornår bliver man i øvrigt så gammel, at man må bestemme over sit eget liv, også selv om man er afhængig af hjælp?

– Det handler om kommunikation og om at se Heino som den person, han er, og give ham støtten derudfra. Hvad er det, han får tiden til at gå med, og hvorfor er det så vigtigt for ham. Prøve at møde ham der, hvor han er, i stedet for hele tiden at få ham til at lave noget andet, siger Birgit Kirkebæk.

Hun mener, at der er brug for at tænke kreativt i det pædagogiske arbejde, så det bliver meningsfyldt for både beboere og medarbejdere.

– Der skal være plads til at se den enkelte beboer og bygge den hjælp op, som han eller hun har brug for. Frem for, som tendensen synes at være i dag, at bygge et institutionsmiljø op, som de udviklingshæmmede skal trænes op i at tilpasse sig.

– Vi må forholde os til, hvad der er folks hjem, og hvem, der kan mase sig ind på dem med krav, siger hun.

I klemme i systemfælden

Men det er ikke kun på grund af en kultur om, at alle skal i arbejde, at Heino bliver stillet over for et

– I dag taler vi ikke længere om værdig-uværdig, men den menneskelige værdighed er stadigvæk bundet op omkring arbejdsbegrebet, og vi skal alle yde til samfundet og fællesskabet, siger Birgit Kirkebæk.

– Der vil altid være en konflikt mellem bodelen og beskæftigelsesdelen, fordi det hvert sted drejer sig om at udnytte ressourcerne bedst muligt. For eksempel at der ikke er personale til stede til beboerne i bodelen, når de er på arbejde

Henning Jahn

arbejdskrav. Det giver problemer, hvis han bliver hjemme, for så kan det let kollideres med normeringer og ressourcer i både i bofællesskabet og på det beskyttede værksted. Og systemerne har meget svært ved at tale sammen.

Det mener Henning Jahn, der har siddet på mange forskellige poster inden for området. Blandt andet har han været leder af et bo- og beskæftigelsesstilbud og leder af udviklingsafdelingen inden for psykiatri og handicappede i Slagelse Kommune. I dag er han formand for EUSE (European Union of Supported Employment), der blev dannet i 1993 med det formål at få mennesker med nedsat funktionsevne ind på det almindelige arbejdsmarked. Og han har netop fået tildelt Bank-Mikkelsen-prisen for sit arbejde for udviklingshæmmede.

– Et af problemerne er, at botilbuddene i dag er skruet sådan sammen, at de bliver nødt til at 'forlange', at beboerne om dagen er i arbejde eller på anden måde væk fra deres hjem, siger Henning Jahn.

– Der vil altid være en konflikt mellem bodelen og beskæftigelsesdelen, fordi det hvert sted drejer sig om at udnytte ressourcerne bedst muligt. For eksempel at der ikke er personale til stede til beboerne i bodelen, når de er på arbejde.

– Når der så pludselig er en beboer hjemme, er det min erfaring, at det er svært at håndtere, fordi det kræver en ekstra ressource. Systemerne burde være så fleksibelt indrettet, at sådan en som Heino kan få støtten i botilbuddet, når han nu ikke bruger ressourcerne i for eksempel beskyttet beskæftigelse, siger Henning Jahn.

Hjemmedag går forud for alt

Henning Jahn peger på, at der er en tendens til, at beboerne skal indrette sig på botilbuddets kultur – hermed mener han systemets kultur – og ikke omvendt. At der er opbygget institutionslignende forhold, som alle skal indrette sig efter. Og han beskriver det ved at drage en parallel mellem Heinos situation og de udviklingshæmmede, som er i arbejde på det almindelige arbejdsmarked.

Både dem, der bor i botilbud, og dem i egen selvstændig lejlighed.

Det drejer sig om de såkaldte hjemmedage, der betyder, at den udviklingshæmmede er hjemme fra arbejde en hverdag, fordi det er den dag, han kan få hjælp til at klare alle sine personlige forhold som for eksempel tøjvask, indkøb, budgetlægning og posthuset.

De udviklingshæmmede har brug for den støtte for at få tilværelsen til at hænge sammen, og hjælpen er som regel en forudsætning for, at de kan klare et arbejde.

Problemet er ifølge Henning Jahn, at hjælpen gives på en hverdag. Det betyder, at beboerens arbejdsplads skal rette sig ind efter botilbuddets kultur.

– En almindelig arbejdsgiver har svært ved at forstå, at en af hans medarbejdere skal have en 'hjemmedag' midt i ugen for at klare de ting, som vi andre må klare efter fyraften eller i weekenden.

Henning Jahn mener, det er en ulempe for de udviklingshæmmede, at de på den måde bliver skilt ud fra resten af arbejdspladsen.

– Hvordan skal beboerne blive integreret på arbejdspladsen og få skabt en almindelig arbejds-hverdag, når de også skal have en hjemmedag, spørger Henning Jahn.

Han mener, at hjemmedagene er opfundet af hensyn til medarbejderne.

– Hvis man skal undgå for meget aften- og weekend-arbejde i botilbuddene er man nødt til at legalisere, at pædagogerne arbejder om dagen, og derfor har man opfundet hjemmedage, siger Henning Jahn.

Skal botilbuddet indrette sig efter beboerens arbejdsplads eller efter de behov, som en Heino har, kræver det et opgør med institutionskulturen og en holdningsændring hos medarbejderne, mener Henning Jahn.

– Men en holdningsændring gør det ikke alene. Der skal også være de nødvendige økonomiske ressourcer til for eksempel mere aften- og weekend-arbejde. ■

BOFÆLLESSKAB

Tag vores selvbestemmelse alvorligt

Hvor er Heinos selvbestemmelse henne? spørger Udviklingshæmmedes Landsforbund. Det burde være individuelt, om man vil dovne

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Foto: Joachim Ladefoged

Hos ULF (Udviklingshæmmedes Landsforbund) undrer man sig ikke over, at Heino Østergaard Nielsen skal flytte fra bofællesskabet, fordi han ikke vil arbejde. Det sker engang imellem, fortæller landsformand Lisbeth Jensen.

– Vi har fået at vide, at det er vores egen bolig, og den må ingen andre blande sig i. Og når man har en lejekontrakt, kan man ikke sættes ud, heller

ikke selv om man ikke vil gå på arbejde eller være sammen med de andre beboere. Men sådan er det ikke i praksis, siger Lisbeth Jensen.

I mange bofællesskaber bliver der lavet forskellige særaftaler. For eksempel om at man skal gå på arbejde eller være i anden beskæftigelse. Det kan også være en fælles beslutning om, at man skal have bestemte hjemmeweekender, hvor alle beboerne skal være sammen, fortæller hun.

– Men tænk, hvis man bor i et bofællesskab, hvor man ikke kan enes med de andre, og man så er tvunget til at være sammen med dem hele weekenden. Eller hvad hvis man hellere vil lave noget andet end det, de andre har lyst til? spørger Lisbeth Jensen.

– Det er svært at sige nej til de forskellige aftaler. Man er autoritetstro over for personalet og vil ikke gøre vrøvl. Man er måske også bange for at

Hvad synes du om Århus Kommunes afgørelse i Heino Østergaard Nielsens sag? Er den retfærdig? Er den pædagogisk rigtig?

Hvordan ville I selv have håndteret en lignende sag på din arbejdsplads – ikke kun teoretisk, men i praksis? Hvordan ville normeringen hænge sammen?

Heino Østergaard Nielsen skal flytte – men i den nye egenbolig skal han aktiveres og i beskæftigelse. At have et arbejde er det bedste for alle – eller hvad synes du?

Deltag i debatten på www.socialpaedagogen.dk

sige nej til personalet, fordi det er dem, man skal omgås i al den tid, man bor i bofællesskabet. Hvis man for eksempel får et brev, som man ikke kan forstå, så er det rart at have en hjemmevejleder, man kan gå til, siger Lisbeth Jensen

Hun mener, at Heino skal støttes i at gøre de ting, han har lyst til.

– Heino har ret til at vælge fra, og hvis han har lyst til at være sig selv, skal han have lov til det uden at blive smidt ud. Han er glad for at bo i bofællesskab. Han har prøvet at bo alene, og da blev han ked af det. Han skal have sit eget liv i et bofællesskab.

– Hvor er Heinos selvbestemmelse henne? Og hvem kan bestemme over ham? spørger hun.

Aktiveres dagen lang

Lisbeth Jensen peger på, at der er en tendens til, at udviklingshæmmede i bofællesskaber hele tiden skal aktiveres.

– Om dagen er vi på arbejde, og mange af os når lige hjem og spise, inden vi skal af sted til for eksempel folkedans, madlavning eller edb, siger hun.

Hvis man for eksempel hellere vil slænge sig foran fjernsynet en tirsdag aften i stedet for at deltage i folkedans, så hjælper ingen kære mor. Det er op af sofaen og af sted, for det er en kollektiv aftale, der er indgået i bofællesskabet, fortæller Lisbeth Jensen.

– Det burde være individuelt, om man vil dovne. Vi har jo også brug for at sige: I aften gider jeg altså ikke at gå til folkedans.

– Men hvis man har lavet en aftale, skal man følge den. Ellers kan de andre måske heller ikke komme af sted, for man må ikke være alene i bofællesskabet. Og personalet kan jo ikke være to steder på en gang. Jeg tror, det har noget med normeringer at gøre, siger Lisbeth Jensen.

Men aldrig om søndagen

Lisbeth Jensen rejser endnu et problem for de udviklingshæmmede i bofællesskaber: Alle aktiviteter skal helst ligge i hverdagen og aldrig om søndagen, medmindre der er aftalt en fællesweekend, hvor alle er hjemme, og dermed er der også afsat personale til at hjælpe.

– Tit er der ikke så meget personale i weekenden, og i nogle bofællesskaber er der slet ikke nogen, her skal beboerne selv finde ud af at lave noget og selv finde ud af, hvornår bussen kører, hvis man for eksempel vil til bowling, siger hun.

Også hjemmedagene skal ligge i hverdagene, og det er et problem for dem, der går på arbejde. Nogle fravælger da også hjemmedagen, fordi de ikke vil miste en arbejdsdag, fortæller Lisbeth Jensen.

– Personalet skal være der, når vi har behov for det og ikke omvendt. Det er vigtigt, for at vi kan få selvbestemmelse over vores eget liv, siger hun. ■

BØRNETOPMØDE

Økonomi og kvalitet – to sider af samme sag?

KL's Børnetopmøde havde i høj grad fokus på økonomien og på stram styring af det specialiserede område – forstemmende, mener Socialpædagogernes formand

Af Eva Åkerman, eaa@sl.dk

Vores samfund bygger på fællesskaber. Derfor giver det god mening, at vi skruer op for inklusion i daginstitutioner og skoler. Vi skal rumme alle. Sådan sagde formanden for Kommunernes Landsforening (KL), Erik Fabrin, da han bød velkommen til KL's Børnetopmøde i Aalborg den 4. og 5. februar, hvor mere end 1.000 kommunalpolitikere, forvaltningsdirektører, ledere og andre interessenter på børneområdet samledes om en to-dages dagsorden.

Mødet blev holdt under overskriften 'Børns fællesskaber – Fællesskabets børn', men det handlede et langt stykke hen ad vejen om sammenhængen mellem økonomi og kvalitet.

For er det to sider af samme sag, eller modsætninger, når det handler om kommunernes forvaltning af det særlige sociale område?

Torben Kjærgaard, direktør for Afdelingen for Velfærd og Service i KL, tog udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse, som de kommunale deltagere

på topmødet havde udfærdiget forlovs.

Her var de blandt andet blevet bedt om at tage stilling til, hvad der vil være i spil på børneområdet de næste fire år, give deres syn på de aktuelle børnepolitiske spørgsmål og dilemmaer, og på, hvordan politik kan gøre en forskel for børnene.

60 procent af deltagerne pegede på økonomistyring og effektivisering som den største udfordring på det børnepolitiske område. Og mere end 40 procent pegede på indsatsen for at udskille færre børn fra daginstitutioner og skoler. Det er især kommunalpolitikerne og direktørerne, der svarer, at økonomistyring bliver den helt store udfordring i den kommende valgperiode.

Ikke smertefrit

Torben Kjærgaard opfordrede kommunerne til at lægge en strategi for håndtering af udfordringerne. Og at holde fast i den dobbelte sigte: at faglighed og økonomi er to sider af samme sag.

Erik Fabrin medgav i sin velkomst, at der ligger en stor udfordring for kommunerne i at skruer op for inklusion af alle børn. For selvom inklusion er vejen frem på børneområdet, så er det ikke en nem og smertefri øvelse, påpegede han.

– Vi skal blive bedre til at rumme alle børn. Også børn med en diagnose. Men det kan meget vel føre til protester fra 'almindelige børns' forældre, sagde Erik Fabrin.

Han hævdede, at argumenterne for at arbejde for en større grad af inklusion ikke kun skal findes på økonomi-hylden, men i høj grad også på etik-hylden:

- Det handler først og fremmest om, at vi skal kunne rumme alle i fællesskabet – og ruste alle til fællesskabet, sagde han.

Omfattende indsats

Fra den praktiske del af den kommunale verden kom Gladsaxe og Vordingborg Kommune og fortalte om, hvordan de hver især har 'fået styr på det specialiserede område ved at tage afsæt i politiske værdier om inklusion, tilpasning af kommunens tilbud og stærk styring af økonomi, kapacitet og visitation', som det hed.

Gladsaxe Kommune har ved at centralisere hele indsatsen på det særlige sociale område nedbragt omkostningerne. Målet var at få styr på et merforbrug på området, der ifølge børne- og kulturdirektør Klaus Nørskov var steget fra 5,2 millioner kroner i 2006 til 44,7 millioner kroner i 2008.

Opskriften var blandt andet at suspendere al egenkompetence i sagsbehandlingen, gennemgå alle sager og at oprette en økonomisk *task force*-gruppe med det ene formål at endevende området for effektiviseringsmuligheder.

Et af de konkrete eksempler på indsatsen er, at 41 skoleelever fra specialklasser er blevet overflyttet til almenklasser, og at flere gruppeordninger og specialklasser er blevet lukket.

Den omfattende indsats i Gladsaxe kommune har ikke været uden omkostninger, fortalte Klaus Nørskov. Kommunen har blandt andet måttet lægge ryg til fakkeltog af protesterende borgere gennem byen, Facebook-grupper, der klagede over kommunen og et massivt stigende antal klagesager. Så rådet fra Gladsaxe til de kommunale kolleger lød, at man skal ville sådan en omlægning fra den øverste politiske top. Og at indsatsen skal være prioriteret – også i forhold til ressourcer.

Uden perspektiver

Forbundsformand Kirsten Nissen deltog i KL's Børnetopmøde og har ikke roser i sin evaluering af dagene i Ålborg:

– Jeg må tilstå, at jeg synes, det var et lidt nedslående Børnetopmøde. Det lagde sig i hælene på flere KL-topmøder, der alle udelukkende har fokuseret på økonomi, administration og forvaltningen af området. Uden at ofre så meget som et eneste ord på en mere fremadskudende og frugtbar diskussion af perspektiver og udviklingsmuligheder for området.

– Jeg havde svært ved at holde ud at høre KL og kommunerne overgå hinanden i, hvor man kan spare penge på det særlige sociale område. Det er da utroligt, at man skal minde dem om, at området er styret af en kompensationslov – som ikke rummer mulighed for ukritisk at lade økonomien være den styrende faktor, siger Kirsten Nissen. ■

‘Fattigdom skal måles’

Danmark skal have en fattigdomsgrænse, for den kan fortælle os, hvor der skal sættes ind med hjælp, siger Jann Sjørnsen, ny formand for Rådet for Socialt Udsatte

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Foto: Ricky Molloy

En fattigdomsgrænse er et godt mål, når man skal afgøre, hvor stor en del af befolkningen, som lever i fattigdom, mener den nye formand for Rådet for Socialt Udsatte, Jann Sjørnsen. Derfor vil han som en af sine første opgaver arbejde på, at Danmark får en sådan grænse.

– En fattigdomsgrænse, som den bruges af EU og OECD, viser noget om, hvordan vi lykkes med at inkludere folk. Går det fremad eller tilbage? Bliver der flere udstødte og fattige eller færre? Og den kan sætte fingeren på de steder, hvor der skal ske forbedringer, siger Jann Sjørnsen.

Men politikerne i Folketinget kan ikke blive enige om det fornuftige i en fattigdomsgrænse. Oppositionen vil have en. Regeringen og støttepartiet siger nej.

– Jeg forstår ikke, at debatten skal være så svær. Hvorfor sørger regeringen ikke for at få den bold sparket i mål og sat en grænse? Og så gemme krudtet til den egentlige debat om, hvordan fattig-

domsproblemerne skal løses. Hele diskussionen om en fattigdomsgrænse er jo en gratis omgang for oppositionen.

Ordene er sagt af en mand, der kender det politiske spil, og som er kendt for at klare sig godt i de politiske debatter. Han var i mange år formand for Kristeligt Folkeparti og medlem af Folketinget fra 1998 til 2005. I Nyrup-regeringen var han energiminister fra 1993 til 1994. Siden sit exit fra Christiansborg-politikken har han været generalsekretær i den katolske kirkes humanitære bistandsorganisation Caritas Danmark. Han er desuden medlem af Kofoeds Skoles bestyrelse.

Jann Sjørnsen har meldt sig ud af det parti, der i hans tid hed Kristeligt Folkeparti (nu Kristen-demokraterne), da han ikke er enig i partiets linje. Og han har ikke fundet fodfæste i et andet parti, selv om det umiddelbart strider mod hans grundholdning.

– Jeg har altid talt for, at man organiserer sig politisk, siger han

Tage ansvar for fattigdommen

Selv om mange kan have svært ved at forstå, at der i et af verdens rigeste lande er fattige, så er det ikke desto mindre en kendsgerning. Også at der tilsyneladende bliver flere og flere, mener Jann Sjørnsen.

Fattigdommen i Danmark er selvsagt ikke den samme, som man kan se i for eksempel Niger, hvor Jann Sjørnsen netop er vendt hjem fra som repræsentant for Caritas. Her kan det være et

– Det virker ærlig talt virkelighedsfjernt, når starthjælpen og kontanthjælpsloftet fremhæves som et gode. For hvem, kan man spørge

Jann Sjursen

spørgsmål om, hvor det næste måltid mad skal komme fra. Fattigdom skal altid ses i forhold til det samfund, man lever i. Derfor er det en anden form for fattigdom, der er i Danmark.

– Den er heldigvis anderledes. Men også meget kompliceret. Mange har så dårlig en økonomi, at de for eksempel ikke har råd til at spise godt nok, de får ikke passet tænderne, bliver sat ud af deres boliger og har ikke råd til børnefødselsdage. For at være en del af fællesskabet er det nødvendigt at have en indkomst, der giver adgang til almindelige goder i samfundet.

– Mennesker skal ikke lukkes ude af hverken arbejdsmarkedet, boligmarkedet eller fra at tage aktiv del i fritidsaktiviteter, der kan skabe værdifulde sociale relationer. Vi må holde fast i, at det er nødvendigt med et vist minimum af indkomst for at være med, siger han.

Det kræver en nuanceret indsats at bekæmpe fattigdommen, men Jann Sjursen ser på trods af de politiske uenigheder også en fælles interesse for at gøre noget for de udstødte.

– Der er enighed om, at vi har et fælles ansvar for dem, der ikke selv kan klare sig.

Og han er godt tilfreds med, at statsministeren i sin nytårstale nævnte, at der i Danmark er fattig-

domslommer. Ellers har ordet fattig ikke umiddelbart været at finde i regeringens ordbog.

– Det er vigtigt at adressere problemet præcist, siger Jann Sjursen.

Starthjælpen skal op

Formanden for de udsatte vil også arbejde for, at loftet på kontanthjælpen bliver fjernet.

– Der skal være en grænse for, hvor lave ydelser samfundet giver til mennesker, der af den ene eller anden grund har behov for kontanthjælp, pension eller anden støtte, siger Jann Sjursen.

Også før han blev formand har han længe været enig med Rådet for Socialt Udsatte om, at niveauet for blandt andet starthjælpen er alt for lavt.

– Det virker ærlig talt virkelighedsfjernt, når starthjælpen og kontanthjælpsloftet fremhæves som et gode. For hvem, kan man spørge.

Og Jann Sjursen køber ikke det politiske argument om, at overførselsindkomsterne skal være lave, for ellers kan det ikke betale sig at arbejde.

– Selvfølgelig skal det kunne betale sig at arbejde. Men de lave ydelser rammer også de mennesker, der ikke kan arbejde, enten det så kan skyldes mangel på kvalifikationer eller sygdom.

Rådet skal være vagthund

Jann Sjursen afløser speciallæge i psykiatri Preben Brand som formand for Rådet for de Socialt Udsatte. En politiker tager over efter en fagperson.

En politiker, der er vant til den politiske kampplads, hvor man bøjer arm om holdninger og værdier i en debat om, hvordan fællesskabet skal være. Han tager erfaringerne og det politiske netværk med ind i rådsarbejdet.

– Rådet er hverken et parti eller en menighed. Det skal derimod virke i det politiske spændingsfelt mellem regering, Folketing og kommuner for at forbedre vilkårene for de udsatte.

– Det er vigtigt, at vi er i dialog med de faglige aktører og de forskellige organisationer. Det vil kvalificere rådets arbejde, siger Jann Sjursen, der gerne vil lægge øre til de erfaringer, som socialpædagerne har.

– De ved, hvor skoene trykker i forhold til at løse problemerne for de socialt udsatte. ■

Jann Sjursen vil gerne i dialog med dig

– Det er vigtigt, at vi er i dialog med de faglige aktører. De ved, hvor skoene trykker i forhold til at løse problemerne for de socialt udsatte. Det vil kvalificere rådets arbejde, siger han i artiklen.

- Vil du også i dialog med Jann Sjursen?
- Har du holdninger eller viden, han bør kende?
- Er der noget, du vil spørge ham om?

Så har du chancen nu. Frem til 5. marts 2010 er det muligt at debattere med Jann Sjursen via Fagbladet Socialpædagogens Facebook-gruppe, som du finder på www.sl.dk/facebook

BØGER

Redigeret af Jens Nielsen

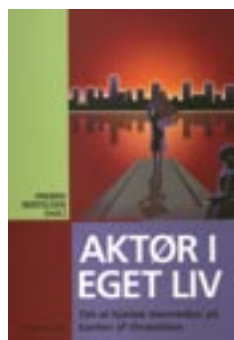
Børn kan - i praksis

Af Ben Furman

Yes, we can, var Obamas mantra. Måske er det det stadig. Og den finske psykiater og psykoterapeut vil i hvert fald hævde, at børnene kan. Hans Jeg kan-metode er da også designet til at kunne hjælpe børn med at løse deres psykiske og adfærdsmæssige problemer. Metoden er beregnet til børn mellem 3 og 12 år og er opbygget som et trinvist program, der gennemføres med støtte fra familie, venner og andre personer, der står barnet nært – og metodens principper kan i øvrigt også bruges af teenagere og voksne. Problemerne kan have neurologisk baggrund som ADHD eller autisme, og metoden tager udgangspunkt i børnenes synsvinkel og sigte på de færdigheder, børnene skal lære for at overvinde deres problemer – og da den inddrager hele det 'økosystem', barnet lever i, får hele systemet effekten at mærke. Denne bog er en opfølger på Furmans 'Børn kan', der i 2005 introducerede metoden på dansk, og den er fuld af konkrete beretninger om, hvordan metoden bliver brugt i alle mulige sammenhænge. Fra indholdsfortegnelsen nævnes her blot et par kapitloverskrifter: At styre sit raseri, Ikke mere angst for masker, Et vellykket hjemmebesøg, At blive glad efter sine forældres skilsmisse og At overvinde hyperaktivitet ved at udvikle tålmodighed.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 226 sider, 249 kr.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 226 sider, 249 kr.

Aktør i eget liv

Af Preben Bertelsen (red.)

Denne bog handler med undertitlens ord 'Om at hjælpe mennesker på kanten af tilværelsen'. Og det på den tværfaglige måde! Men hvordan får man livet til at lykkes for mennesker, der selv føler, at de står, ja, på kanten af tilværelsen? Med udgangspunkt i to socialpsykiatriske tilbud – det ene et dagtilbud for unge, det andet en boenhed for voksne udviklingshæmmede – og med afsæt i den antropologiske positionsmodel viser de forskellige bidrag fra forskellige fagpersoner, hvordan faggrupperne arbejder i praksis. De unge i dagtilbuddet Brohovedet har længe siddet fast i systemet, og her er opgaven at støtte deres personlige udvikling – at flytte de unge fra en helt grundlæggende mistillid til omverdenen til en begyndende tillid gennem en menneskeliggørelse. I boenheden Tårnvejskollegiet bor 11 udviklingshæmmede mellem 25 og 60 år, og her fortælles en fin historie om, hvordan det med udgangspunkt i den tilværelsespsykologiske grundmodel lykkes at forvandle en institution til et hjem – et hjem for den enkelte, der kan føle sig hørt og set og dermed bedre i stand til at mestre hverdagen. På bagsiden af bogen nævnes behandlere og studerende som den primære målgruppe, men som den tværfaglig praksisfortælling med indbygget teoretisk springbræt, bogen er, bør mange flere læse med.

Udkommet på Bogforlaget Frydenlund. 224 sider, 269 kr.

Godt for børn

Af Niels Elkjær Krog og Lotte Secher

Vi fortsætter med endnu en praksis orienteret bog: 'Anerkendende relationer i praksis' lyder undertitlen på denne bog, der måske nok retter sig mest mod daginstitutionsområdet, men som også indeholder god inspiration til alle andre, der arbejder med børn ud fra begreber som anerkendelse, omsorg og ligeværdighed. Den anerkendende tilgang gennemgås teoretisk, men det er den hverdagsbaserede eksempler, der i al deres enkelhed kan sætte gang i refleksioner om, hvordan man møder barnet – og hvordan den anerkendende tilgang også kan bruges i forholdet til forældrene og andre, der tæt på barnet. Men det handler bestemt ikke kun om den enkelte pædagogs tilgang – det handler også om den struktur og de rammer, der er for barnets liv. På den enkelte institution og samfunds- og socialpolitisk. Hvordan tackler man de udfordringer, hvis man vil holde fast i den anerkendende hverdag? Det forsøger bogens forfattere – henholdsvis sygeplejerske/psyko- og familierapeut og pædagog/familierapeut – også at give deres bud på. Og det kan måske særligt pædagogstuderende have godt af at læse med på.

Udkommet på Hans Reitzels Forlag. 246 sider, 298 kr.

Nye horisonter i socialt arbejde

Af Maria Appel Nissen

Hvordan tænker du på dit arbejde, hvis du skal tænke på det som 'socialt arbejde'? Ja jo, pædagogiske metoder, relationer, empowerment og så videre. Fint, men hvor langt kan du nå? Hvor går grænsen for, hvad du som socialarbejder kan udrette? Og kan de grænser flyttes? Ja, det er hvad forfatteren i denne bog tumler med. Hun er ph.d. i sociologi ved Aalborg Universitet og fremlægger her en sociologisk refleksionsteori for socialt arbejde, der tager afsæt i Luhmann. Det særlige ved teorien er, at den kæder teori og praksis sammen på en ny måde, som netop udvider horisonten – og altså rækkevidden – af socialt arbejde: Man kan få øje på noget nyt. Kendere af Luhmann vil vide, at det er svært tilgængeligt stof, som det måske kan være svært at få til at hænge sammen med praksis, men Maria Appel Nissens pointe er netop, at man med denne teoretiske tilgang kan forklare og forstå de praktiske problemer, socialt arbejde står over for i et voldsomt kompliceret og forskelligartet samfund som vores. Det handler med andre ord om at kunne forstå forudsætningerne for den rolle, det sociale arbejde har, og den rolle, man har/får/tager som socialarbejder, for netop at kunne ændre rollen. Hvis man ikke har denne forståelse, løber man formodentlig panden mod den herostratisk berømte mur, hvis man forsøger at ændre sin rolle. Banalt? Tja, men super svært i praksis, ikk'?

Udkommet på Akademisk Forlag. 272 sider, 299 kr.

fagbladet på facebook

FAGBLADET

SOCIAL
PÆDAGOGEN

Facebook-gruppen 'Fagbladet Socialpædagogen' har mere end 1.900 medlemmer. Vi har plukket i debatten. Nogle indlæg er forkortet og redigeret.

Læs mere – og send selv bidrag – på Facebook-gruppen, som du finder via www.sl.dk/facebook

Redigeret af Maria Rørbæk,
mrk@sl.dk

Debat-dilemma: Hvordan får Anna den bedste start på livet?

DEBATFORUM, 8. FEBRUAR

Tinna Muhlig Der er ingen tvivl om at Anna skal til observation og en evt. udredning... Herefter mener jeg også at Anna skal i familiepleje, hvor hun vil få en god opstart af livet... men samtidigt syntes jeg også at moren skal have mulighed for at besøge familien og Anna.

Jeg mener også at der skal tages hånd om moren, hvor hun får hjælp og støtte mm og evt. redskaber til hvordan man håndterer et mor/barn forhold. Man må så håbe, moren er villig til at få hjælpen...

DEBATFORUM, 8. FEBRUAR

Vibeke Kastbjerg Sørensen Jeg arbejder med tidlig følelsesskadede voksne. For mig er der ingen tvivl. Anna skal følgelig udredes og observeres. Alt afhængig af resultaterne - må det vurderes om en plejefamilie er tilstrækkeligt klædt på, til at påtage sig den store opgave, som Anna øjensynligt er.

Tidlig følelsesmæssige skadede børn, får det meget ofte meget svært også i voksenlivet. Derfor er det barnets tarv og ikke mors ønske, der skal være afgørende for den fremtidige beslutning.

Mor skal selvfølgelig have tilbud om støtte, men det formoder jeg hun allerede har fået tilbudt via jordmoder, læge mv.

DEBATFORUM, 8. FEBRUAR

Anette Birch Kristensen Hvor er det spændende at læse jeres indlæg. Det ændrede lidt på min opfattelse. Jeg ville med det samme, uden tøven vælge en tryk plejefamilie og derfra udredning. Men jeg har ingen erfaring på dette felt. Mener også at mor og datter skal bevare kontakten hvis det er muligt, for Annas skyld.

DEBATFORUM, 8. FEBRUAR

Tonie Pia Havsholm Anna skal begge dele - dvs. udredes i en institutionsfamilie. Det er en professionel familie tilknyttet en døgninstitution hvor man kombinerer og udnytter fordelene ved begge tilbud og hvor Anna og hendes familie som helhed kan støttes til det samvær de magter. Da vi ikke er så mange af den slags (endnu) ville jeg altid vælge udredning og observation - døgninstitution og plejefamilie er efter min mening ikke konkurrerende områder, men tilbyder to kvalificerede men forskellige ting og som i optimalt samarbejde komplettere tilbuddet til de svageste børn og deres forældre.

DEBATFORUM, 9. FEBRUAR

Leif Sørensen Annas vilkår er forårsaget af moderen, som har valgt at få lille Anna, men ikke har været klar i sin situation til at tage vare på Anna. Set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt.

Men moderen er endnu ikke blevet valgt af Anna, og jeg mener, det er centralt, at Anna oplever tætte relationer, tryghed, kærlighed og stabilitet, før hun kan rustes til et liv med en relation til sin mor. Derfor mener jeg at Anna skal beskyttes til et liv hvor normalitet i en samfundskontekst er det vigtigste for at sikre den bedste livsbane for Anna.

Altså syntes jeg at Anna er første prioritet.

Udviklingshæmmede, it og e-boks

DEBATFORUM, 1. FEBRUAR

Linda Holmsted Kruse Samtykkeerklæringer er da en ok måde at sikre os selv på. Men skal man følge netbankens, e-boks' og skattevæsenets regler for brug af deres elektroniske selvbetjening - ja, så vil jeg mene man bryder disse, hvis man er nogle medarbejdere, der har adgang til log in og koder for udviklingshæmmede borgere.

Hvis der pludselig forsvinder 30.000 kr fra en borgers konto, vil det nok være tvivlsomt om borgeren får erstattet sit tab af banken, fordi login og kode ikke er hemmeligholdt sådan som reglerne foreskriver.

Der hvor jeg er hjemmevejleder, har vi en fælles base med fælles pc. Jeg savner bare nogle retningslinjer - eller nogle erfaringer fra andre hjemmevejledere / socialpædagoger på bosteder.

DEBATFORUM, 1. FEBRUAR

Lykke Juhler Hvis det er et krav oppe fra at man skal benytte sig af disse elektroniske medier med beboerne, så må man også forelægge problemerne for de ansvarlige, således at de også er vidende om de problemer der kunne opstå. Det mener jeg for øvrigt er en meget vigtig ting.

Hav en god dialog med de tilsynsførende, der får man mange guldskorn forærende omkring borgernes sikkerhed, samtidig med at man ikke skjuler de dilemmaer man står med i det daglige.

AKTUELT DEBAT-DILEMMA

Hvordan bliver der plads til Heino?

Heino Østergaard Nielsen er voksen, udviklingshæmmet og førtidspensionist. Han bor i et bofællesskab, er afhængig af fællesskabet med andre beboere og personalet, men vil ikke arbejde i de beskæftigelses-tilbud, stedet har. Hvordan skal I tackle det?

Læs artiklerne på side 4-14 og deltag i debatten på facebook

KRIMINELLE BØRN

Børn sidder længere tid i fængsel

Flere og flere kriminelle børn ender i fængsel, fordi der ikke er plads på en sikret institution. Danmark overtræder FN's Børnekonvention, lyder kritikken

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

180 dage. Så længe kan en kriminel ung mellem 15 og 17 år risikere at sidde i fængsel, viser tal for kriminalforsorgen. Og det er en fordobling på bare to år. Tallet er steget på

trods af, at regeringen ellers for blot et år siden bebudede, at tallet skulle ned, og derfor iværksatte flere initiativer, som for eksempel at oprette flere pladser på de sikrede døgninstitutioner.

Antallet af unge, der afsoner i fængsel frem for på en sikret institution, er ligeledes steget. I 2007 endte 164 kriminelle unge i fængsel, fordi der ikke var plads på en sikret institution. Året efter var det tal steget til 207.

På den måde forbyder Danmark sig fortsat mod FN's Børnekonvention ved at placere unge under 18 år i fængsel, skriver dagbladet Information.

Forstander for den sikrede institution Koglen, Eva Hallgren,

fortæller, at hendes institution ikke kan imødekomme efterspørgslen:

– Selv om vi har udvidet, har det ikke hjulpet. Der kommer bare flere og flere.

Forskere og fagfolk peger på, at børn i fængsler oplever en forråelse gennem mødet med et hårdkogt miljø, der på langt sigt kan fastholde dem i en kriminel løbebane.

Peter Scharf Smith, seniorforsker hos Institut for Menneskerettigheder, siger:

– At placere børn i voksenfængsel og holde dem helt adskilt fra voksne kan have den utilsigtede effekt, at de ender med at sidde under mere eller

mindre isolationslignende forhold.

Formanden for Krim, Claus Bonnez, anbefaler, at de unge afsoner på de sikrede institutioner:

– Der er ingen tvivl om, at i den sikrede institution er der meget mere professionalisme til at behandle de her unge. ■

EFTERUDDANNELSE

Endnu to master-muligheder

For dem med mod på en masteruddannelse er der en ny om misbrugsområdet og en engelsksproget europæisk master i sociale studier

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Hvad med at bliver europæisk master i narkotika- og alkoholindsatser? Eller hvad med en mastergrad i komparative europæiske socialstudier? Det er to af de efterhånden mange masteruddannelser, der er rettet mod blandt andet socialpædagoger.

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet forsøger med sin nye europæiske master i narkotika- og

alkoholindsatser at dække den mangel på efteruddannelse, der er på misbrugsområdet.

Uddannelsen er lavet i samarbejde med tre europæiske universiteter, og den retter sig blandt andet mod socialpædagoger, der har praksiserfaring, og som ønsker at lægge teoretisk, forskningsbaseret viden oveni.

Uddannelsen skal sætte de master-studerende i stand til at stå i spidsen for indsatser, give dem en kritisk tilgang til forskning og politik på området, øge deres muligheder for at evaluere og vidensdele og styrke deres formidlingsevner.

Uddannelsen er bygget op som deltidsstudie over to år, så man kan blive ved med at arbejde, mens man tager sin master. En stor del af undervisningen er e-læringen, så man kan modtage undervisning

af internationale kapaciteter, indgå i kritiske diskussioner med medstuderende fra ind- og udland – og blive boende i Danmark.

Samtidig afleveres alle opgaver på dansk.

Har man mod på at gå endnu mere europæisk til værks, så er den 1-årige MACESS måske en mulighed: Master in Comparative European Social Studies står forkortelsen for, og der er tale om en hollandsk baseret uddannelse, der har fungeret gennem 15 år.

De danske samarbejdspartnere findes på socialrådgiveruddannelsen i Århus og på Pædagoguddannelsen Peter Sabroe.

Uddannelsen er både rettet mod studerende, der endnu ikke har fået deres professionsbachelor og mod socialpædagoger og andre socialarbejdere, der har

en god praksiserfaring, og den byder på et multi-europæisk studiemiljø i den hollandske by Maastricht: Underviserne kommer fra 37 forskellige uddannelsesinstitutioner i Europa, og de studerende kommer ligeledes fra en række lande.

Mastergraden giver viden om europæisk socialpolitik, forskning og praksis, og der er mulighed for enten mere generelle, komparative studier eller for at specialisere sig inden for lige det felt, man har praksiserfaring eller bare særlig interesse i. ■

Læs mere om de to masteruddannelser på www.crf.au.dk/undervisning/europaeisk-master-i-narkotika-og-alkoholindsatser/ samt på www.maccess.nl – dansk kontakt: Jan Jaap Rothuizen: jjr@viauc.dk

NOTER

Ny udgave af pensionisthåndbog

LO Faglige Seniorer har netop udgivet 2010-udgaven af den meget efterspurgt håndbog 'Pensionist eller Efterlønsmodtager', der for 11. år i træk er udgivet i samarbejde med Pensionisternes Samvirke.

I håndbogen kan man finde svar på alt, hvad angår ens ret til pension, efterløn og tillægsydelse af forskellig karakter. Håndbogen koster 10 kroner, hvis man er medlem af LO Faglige Seniorer og 40 kroner for ikke-medlemmer. Hvis man bestiller bogen gennem en LO-seniorklub, er forsendelsen gratis.

LO Faglige Seniorer kan kontaktes på telefon 3524 6000, hjemmeside: www.losenior.dk, mail: info@losenior.dk

kl

Bliv læringseksperter i videnssamfundet

Howdan kan uddannelserne ruste samfundet til fremtiden udfordringer? Stort spørgsmål, men hvis man har mod på at lede efter svarene, så er starter en nye bacheloruddannelse i Uddannelsesvidenskab til efteråret på DPU. Uddannelsen skal have fokus på, hvilken rolle læring, uddannelse og pædagogik skal spille i såvel uddannelsessystemet som i virksomhederne og de politiske institutioner og organisationer. 'Vi vil uddanne professionelle pædagogiske problemknusere', lyder programklæringen fra fra DPU-dekan, Lars Qvortrup. Uddannelsen skal integrere sociologi, antropologi, filosofi, psykologi og pædagogik, og bliver den første bacheloruddannelse på DPU — uddannelsen giver desuden direkte afgang til kandidatuddannelserne på DPU. Læs mere på www.dpu.dk/bachelor

jni

It-uddannelse for unge aspergere

Det lykkes i første omgang ikke for Århus Tekniske Skole, men nu er Vejle Handelsskole klar med en ny it-uddannelse til unge med Aspergers Syndrom. Uddannelsen finder sted i Århus og baserer sig på AspiT-konceptet, der oprindeligt blev startet op i Vejle, men som i dag er et stort set landsdækkende tilbud til unge med Asperger og *flair* for it. Det bliver en betalingsuddannelse, der finansieres gennem reglerne for en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. I øjeblikket er 92 elever i gang med uddannelsen i de fem byer, hvor den tilbydes. Og nu er Vejle Handelsskole altså i gang med at finde egnede lokaler og lærere til uddannelsen i Århus.

jni

Nyt tilbud efter konkurs

Det private behandlingssted Vejle fjord Børnepsykiatri er gået konkurs, og dermed stod 74 børn og unge, der enten var i gang med eller stod over for at skulle i gang med en behandling på stedet, umiddelbart uden behandlingstilbud. Men de 60 børn og unge, der ventede på undersøgelse og diagnose, og de 14, der var i gang med en behandling, får nu et andet tilbud fra børne- og ungdomspsykiatrien i Region Midtjylland – enten på regionens eget Børne- og Ungdomspsykiatriske Center (BUC) eller på et privat behandlingssted. Oprindeligt var de 74 børn og unge blevet henvist til Vejle fjord Børnepsykiatri, fordi der her var kortere ventetid end på BUC – men nu får de altså et andet tilbud.

jni

UNDERSØGELSE

Har pædofili-debatten skabt en frygtkultur?

Hvilke konsekvenser har den store fokus på pædofili i Danmark haft i den pædagogiske verden? Det spørgsmål skal ny undersøgelse blandt blandt andet socialpædagoger afdække

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Store avisoverskifter og en folkedomstol, hvor det er umuligt at blive renset, selvom alle anklager viser sig grundløse, og alle formelle sigtelser bliver frafaldet. Det er ofte konsekvensen for de mennesker, der bliver mistænkt for pædofili i forbindelse med deres arbejde.

Det er selvfølgelig en dybt alvorlig sag for dem, der rammes af de falske anklager – men hvad betyder det for deres fagfæller? Hvordan har den øgede fokus på pædofili og den behandling, sagerne har fået, påvirket de pædagogiske faggrupper som sådan?

Det skal en ny undersøgelse nu forsøge at give svaret på.

I marts måned gennemfører Aarhus Universitet, Århus Universitetshospital, BUPL, FOA og Socialpædagogerne i samarbejde en undersøgelse blandt pædagogisk personale i Region Midtjylland. Og undersøgelsen kommer også til at omfatte et antal af Socialpædagogernes medlemmer.

'Særligt mænd og mandlige pædagoger og pædagogmedhjælpere er i fokus. Man kunne blandt andet frygte, at mænd som en følge heraf i mindre grad søger de pædagogiske uddannelser, og at mandlige pædagoger

og pædagogmedhjælpere flygter fra faget. Man kan endvidere forestille sig, at også mandlige pædagoger inden for socialpædagogikken ville kunne føle sig udsat for mistanke – ikke bare i arbejdet med børn, men også i arbejdet med voksne udviklingshæmmede og sindslidende', hedder det i et oplæg fra de fire forskere bag undersøgelsen.

Derfor vil også et repræsentativt antal af socialpædagoger, der arbejder med voksne udviklingshæmmede og sindslidende, blive spurgt, om den store fokus på pædofili har smittet af på deres fag og skabt en frygt for at blive anklaget for seksuelle overgreb.

Deltagerne vil få et spørgeskema med posten, men alle deltagere er tilfældigt udtrukket, og alle besvarelser bliver behandlet helt fortroligt, og undersøgelsen er helt anonym, understreger forskerne.

De håber, at deltagerne vil besvare det tilsendte spørgeskema, som består af få spørgsmål. Herved kan man bidrage til at belyse et spørgsmål, der har stor betydning for mange menneskers arbejdsmiljø og hverdag.

Undersøgelsen foretages af lektor Karen Munk og forskningsassistent Else-Marie Buch Leander fra Center for Humanistisk Sundhedsforskning på Aarhus Universitet, samt overlæge Kurt Sørensen og psykolog Per Lindsø Larsen fra Århus Universitetshospital Risskov. Den indgår i et større forskningsprojekt – 'Når tilliden går tabt – om konstruktionen af en offentlig mistillidsidentitet' – der desuden udforsker den kulturhistoriske baggrund for den pædofile identitet, der fremstår i dagens mediebillerede. ■

ANMELDELSE

Vejen ind i kriminalitet – og ud igen

Inge M. Bryderup: Ungdomskriminalitet, Socialpolitik og socialpædagogik – Biografiske interview med unge om straf og behandling. Udkommet på Forlaget Klim. 193 sider, 269 kr.

Omfattende, overskueligt og lærerigt indblik i ungdomskriminalitetens natur – og i de unge mennesker, der har begået den

Af Torsten Erlandsen,
Uddannelsespolitisk konsulent,
Socialpædagogerne

For et par år siden bevilgede SLs og BUPLs Udviklings- og Forskningsfond midler til et forskningsprojekt, hvor lektor ved DPU Inge Bryderup ville undersøge, hvordan unge oplevede og forholdt sig til kriminalitet, straf og behandling. Projektet voksede undervejs i omfang, metodiske overvejelser, praktiske problemer med at finde unge til interview, og få lavet aftaler, at udvikle metoder til analysen af interviewene, samt finde midler til en egentlig publikation. Heldigvis var Bryderup stædig, og resultatet af forskningsprojektet foreligger nu i bogform.

I kapitel 1 redegør Bryderup for, hvorledes definitionen og forståelsen af ungdomskriminalitet har udviklet sig i Danmark.

Endvidere gives en oversigt over, hvordan de socialpolitiske og retspolitiske forhold har udviklet sig i Danmark de sidste 100 år. Kapitlet slutes af med en kort gennemgang af dansk forskning i ungdomskriminalitet.

I kapitel 2 redegøres for det metodiske grundlag. Bryderup tager udgangspunkt i *grounded theory* og vælger at anvende narrative, biografiske interview i dataindsamlingen. Kapitlet vil nogle nok springe over, men det vil være synd. Dels er der en glimrende redegørelse for *grounded theory* og dens oprindelse, styrker og svagheder. Dels er der nogle særdeles relevante overvejelser over dataindsamling og generaliserbarhed af kvalitative data.

Efter en kort præsentation af de interviewede unge i kapitel 3 redegøres for de unges opfattelse af deres opvækst og udvikling af kriminel adfærd. I fortolkningen af de unges udsagn i dette og de følgende kapitler vælger Bryderup at indsætte længere citater fra de transskriberede interviews. Dette giver læseren lejlighed til at kigge forfatteren over skulderen og vurdere Bryderups fortolkninger.

Men det giver også læseren indblik i de tanker og oplevelser, de unge har haft – også hvad de undgår at snakke om.

Der er flere interessante konklusioner i kapitlet. Blandt andet er det gennemgående, at de unge er med på, at de selv har et ansvar for deres kriminelle adfærd. Samtidig skinner det tydeligt igennem, uden at de unge selv bemærker det, at de ikke har haft betydningsfulde fællesskaber i tilknytning til skolen.

Endvidere bemærker Bryderup, at bander og bandekriminalitet nærmest er fraværende i de unges udsagn.

Straf eller 'ferie'?

Kapitel 4 er helliget de unges oplevelser af fængsel, ungdoms-sanktionen og andre socialpædagogiske foranstaltninger. Det er gennemgående, at de unge ikke oplever fængsel som en straf, selv om de anerkender, at de skal straffes, fordi de har gjort noget ulovligt. Flere betegner det nærmest som ferie, og et par stykker bruger faktisk fængselsperioden til refleksion over deres liv.

Bryderup anfører, at forklaringen måske kan være, at deres hverdag er præget af kaos og uforudsigelighed, og at der bru-

ges meget energi på at navigere og overleve i hverdagens kaos.

Nogle af de unge har også siddet i isolation, og det opleves som meget voldsom og ubehageligt.

Kun et par stykker bekræfter, at man bliver mere kriminel af at være i fængsel. De fleste synes ikke det er tilfældet, selv om nogle faktisk lærte en hel del kriminelle færdigheder i fængslet.

Bryderup bemærker, at ingen kommenterer fængselspersonalet – hverken positivt eller negativt. Det er som om de unge kun ser dem som funktioner – ikke som personer.

I fase 1 i ungdomssanktionen på de sikrede afdelinger fylder de negative oplevelser meget. Her foretrækker de fleste unge fængsel. Flere af de unge har været på forskellige sikrede afdelinger, og noget tyder på, at en af dem har anvendt en slags adfærdsmodifikation, som i hvert fald ikke har virket positivt på de unge – tværtimod. De oplevede det som om formålet var at ydmyge og knække dem. Når der tales om ungdomssanktionen og øvrige socialpædagogiske foranstaltninger introducerer de unge to slags medarbejdere. Nogle, de omtaler som 'voksne', som vurderes negativt, fordi de opleves som straffende – nærmest krænkende. Og nogle, de omtaler som 'pædagoger', som vurderes positivt, fordi man kan snakke med dem. Faktisk er det gennemgående, at alle har stiftet bekendtskab med mindst en 'pædagog', som har været god for dem.

Vejen ud

I kapitel 5 er der fokus på de unges veje ud af kriminalitet samt de unges forestillinger om

Bogen sætter mange tanker i gang, og der er rigtig megen viden at hente – og der er god inspiration til socialpædagogiske overvejelser

fremtiden. Især forestillinger om fremtiden volder de unge vanskeligheder. De tænker mest i nuet. Men forestillinger om at få et arbejde og/eller en uddannelse synes at være det vigtigste.

Herefter tænker de på boligform, og hvor de skal bo. Endelig kommer forestillinger om at få en familie og forholdet til egne børn. Bryderup anfører, at de er meget realistiske i deres fremtidsønsker.

Vejen ud af kriminalitet har de unge to bud på. Nogle giver klart udtryk for, at de har fået afgørende indsigt i deres situation og deres muligheder gennem de socialpædagogiske indsatser og 'pædagogerne', mens andre siger, at de selv har kæmpet sig ud af kriminaliteten ved at de begyndte at tage ansvar for deres liv. Måske er der ikke den store forskel på disse to forklaringer.

De fleste unge opfatter det at få et arbejde som nødvendigt for at undgå kriminalitet. Og de er også helt med på, at vejen til arbejde går over en uddannelse. En kæreste angives også ofte som en væsentlig faktor, der har hjulpet. Et par stykker angiver også en religiøs erkendelse som årsag til, at de holdt op med kriminalitet.

Mangel på fællesskaber

I kapitel 6 spørges de unge om gode råd til politikere og socialpædagoger for at hindre andre i at komme ud i kriminalitet.

Især råd til politikere volder de unge vanskeligheder. De har nemmere ved at give råd til unge, som ligner dem selv, dengang de var på vej ind i kriminaliteten. De er også meget fokuserede på betydningen af skolegang og folkeskolen – i hvert fald skal deres børn ikke have samme forhold til folkeskolen, som de selv har haft.

Bryderup bemærker, at det er påfaldende, at de unge ikke har bemærkninger om betydningen af de sociale fællesskaber i skolen og fritiden. Dog peger de på klubber og især kontaktpersoner, som følger de unge gennem længere tid.

Når det gælder den socialpædagogiske indsats, peges der entydigt på 'pædagoger', der kan snakke med en, og som man tør åbne sig for. Det vil sige en, der – som Bryderup konkluderer – kan etablere en relation til de unge.

Flere unge efterlyser også, at unge med anden etnisk baggrund end dansk ikke altid omtales negativt i medierne. De anfører, at anden etnisk baggrund er et alvorligt handicap.

Ingen nemme løsninger

I kapitel 7 bindes forskellige temaer, som har været berørt, sammen. Det er for det første spørgsmålet, om der er tale om kriminalitet og afvigelse eller om sociale problemer.

For det andet, om der er sammenhæng mellem den tiltagende individualisering og de aktuelle socialpolitiske udviklingstendenser.

Og for det tredje behovet for samfundsmæssig integration og socialpædagogikkens funktioner og metoder. I behandlingen af disse temaer inddrager Bryderup både resultaterne fra projektet, men også anden forskning – herunder også forskning, som drager andre konklusioner.

Der er således flere lag i bogen. For det første ungdomskriminalitet i et samfundsmæssigt perspektiv. For det andet forskningsmetodiske overvejelser og metoder inden for samfundsvidenskabernes. For det tredje, hvad er gennemgående i de unges fortællinger? Og for det fjerde: hvad gør, ifølge undersøgelsen, en forskel for de unge i forhold til at komme ud af kriminalitet?

Alligevel lykkes det Bryderup af føre læseren sikkert rundt i denne komplekse struktur af socialpolitik, lovgivning, forskningsmetodologi, anden forskning, analyse af kvalitative data, og hvad vi kan lære og hvad vi må forske videre i – i forhold til ungdomskriminaliteten.

Bryderup har ingen nemme løsninger på spørgsmålet om ungdomskriminalitet. Men bogen sætter mange tanker i gang, og der er rigtig megen viden at hente – og der er god inspiration til socialpædagogiske overvejelser. ■

SOCIALPÆDAGGERNE I MEDIERNE

12 trin til ringere hjælp

Dagbladet Arbejderen, 5. februar
KL har udsendt en opskrift på, hvordan kommunerne kan stramme skruen om handicappede og psykisk syge. Det er på kant med serviceloven, siger Socialpædagogerne. 'Vi risikerer, at psykisk syge og handicappede ikke får det bedste tilbud, men simpelt hen det, der er råd til,' siger Kirsten Nissen, formand for Socialpædagogerne.

Afviser kritik fra Socialpædagoger

Danske Kommuner, 5. februar
I en ny undersøgelse har Socialpædagogerne påvist, at færre børn blev anbragt på døgninstitution i 2009 sammenlignet med 2008. Kirsten Nissen tager dette som et udtryk for, at kommunerne har nedprioriteret den tidlige indsats. Socialminister Karen Ellemann siger i en kommentar til undersøgelsen, at det ikke er afgørende, om udsatte børn bliver anbragt på døgninstitutioner eller hos plejefamilier.

Socialminister afkræves svar om anbringelser af børn

Information, 5. februar
Information har tidligere beskrevet, hvordan svage børn i større omfang bliver anbragt forkert. En ny undersøgelse fra Socialpædagogerne bekræfter tendensen og viser, at antallet af anbringelser på døgninstitutioner er det laveste i fem år. SF og DF kræver svar. 'VKO har ikke haft et alvorligt ønske om at forandre det her og få placeret de tidligt skadede børn ordentligt. Barnets Reform kommer heller ikke til at ændre noget,' siger Mette Frederiksen. Ministeren vil ikke forholde sig til Socialpædagogernes undersøgelse: 'Det er farligt at konkludere noget ud fra denne 'miniundersøgelse'. Men hvis det skulle vise sig, at den passer og stemmer overens med Ankestyrelsens tal så undersøger vi det da,' siger Karen Ellemann.

KL erkender problem om anbringelse

Ritzau og 24 andre medier, 5. februar
Kommunernes Landsforening erkender man, at Socialpædagoger-

nes kortlægning af antal anbragte småbørn på landets døgninstitutioner kalder på en stærkere indsats. 'Det er rigtigt, at vi bør anbringe de små børn noget tidligere. Vi skal blive langt bedre til at spotte de børn, der har brug for hjælp. Jeg vil appellere til både KL og de ansatte, der til dagligt arbejder med børn at højne fokus på indberetning om mistrivsel,' siger formanden for KL's børne- og ungeudvalg Jørn Sørensen.

Færre småbørn bliver anbragt på institution

Politiken, 4. februar
Over hele landet er der sket et fald i anbringelser af de helt små børn på døgninstitutioner på 44 procent fra 2000 til 2007. Det viser Socialpædagogernes nye undersøgelse. De tal tager Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen med til KL's Børnetopmøde. 'Man skal altid vælge den løsning der er den bedste for barnet første gang. Men det giver ikke mening at anbringe et barn af en stofmisbruger i en familiepleje. Det er der stort set ingen familier der kan klare. Derfor skal man finde ud af, hvordan man skal arbejde med det her barn, og det gør man på en døgninstitution, hvor man har specialister,' siger Kirsten Nissen.

Anbragte børn bliver ældre danskekommuner.dk, 4. februar

Antallet af små børn der bliver anbragt på døgninstitution er faldet – igen. Det viser en ny undersøgelse fra Socialpædagogerne. Kirsten Nissen siger i en kommentar til resultatet: 'Vi har ved flere anledninger peget på, at vores døgninstitutioner for små børn spiller en essentiel rolle for udredning og behandling af de særligt udsatte små børn.'

Færre helt små børn anbringes Ritzau og 24 andre medier, 4. februar

Stadigt færre helt små børn anbringes på døgninstitution. Det fremgår af en undersøgelse, Socialpædagogerne har gennemført. I 2009 var antallet 9 procent lavere end i 2008 og 15 procent lavere end i 2004. Ifølge Kirsten Nissen viser tallene, at den tidlige indsats ikke prioriteres højt i kommunerne.

Minister bakker op om plejefamilier

Danske Kommuner, 5. februar
I en ny undersøgelse har Socialpædagogernes Landsforbund påvist, at færre børn blev anbragt på døgninstitution i 2009 sammenlignet med 2008. Kirsten Nissen tager dette som udtryk for, at kommunerne har nedprioriteret den tidlige indsats i forhold til børn, der udsættes for omsorgssvigt i hjemmet. Både indenrigs- og socialministeren og KL afviser den udlægning. Karen Ellemann (V) siger i en kommentar, at det ikke er afgørende, om udsatte børn bliver anbragt på døgninstitutioner eller hos plejefamilier. Det vigtigste er, at børnene får den hjælp, de har brug for. 'Jeg ser gerne, at børn anbringes ved en plejefamilie, hvis det er muligt, fordi en plejefamilie kan tilbyde en nærhed og omsorg, som en institution ikke kan. Et barn kan godt få professionel behandling sideløbende med, at det er anbragt i en plejefamilie, siger hun.' Også formanden for KL's Børne- og ungeudvalg, Jørn Sørensen (R) afviser, at kommunerne nedprioriterer den tidlige indsats. 'Kirsten Nissens udtalelser passer simpelthen ikke. Vi har aldrig brugt så mange penge på det her område, som vi gør i de her år,' siger han.

Benny Andersen om arbejdsmiljø

Personaleweb.dk
Benny Andersen blev i forbindelse med Personalepolitisk Messe interviewet om det gode arbejdsliv til Personaleweb.dk

Flere kommuner udfordrer lov om truede børn

Politiken, 28. januar
En række kommuner er tæt på lovbrud når det gælder anbragte børn og unge. Socialministeren afkræves svar af flere fagfolk. Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen har skrevet et åbent brev til Folketingets partier om kommunernes spareiver: 'Der er mange eksempler på kommuner, hvor økonomien hænger i disse tider og embedsmænd og kommunalpolitikere giver fanden i lovgivning, kontinuitet og børnenes behov. Det er skammeligt,' skriver Kirsten Nissen blandt andet i det åbne brev.

Hvor er hjertet henne i Randers?

DK-Nyt, Altinget.dk, 27. januar
Hjemtagelser af børn og unge på baggrund af økonomi vidner om et nyt nulpunkt i dansk socialpolitik, skriver formand for Socialpædagogerne, Kirsten Nissen, i åbent brev til partierne bag Barnets Reform. 'Jeg skriver til jer i fortvivlelse over, at lovgivning åbenbart ikke er nok til at sikre børn og unge den støtte, de har krav på og behov for. Men kommunerne tilsidesætter hensynet til barnet og sætter økonomien øverst. Hvor er hjertet i Randers, spørger jeg lige. 'For at overholde budgettet og de vedtagne besparelser i 2010, er alle anbringelsessager gennemgået med henblik på at ændre nuværende foranstaltning til mindre indgribende foranstaltning'. Det er et citat fra børne- og ungevalgets dagsorden i Randers. Når jeg læser dette – så tænker jeg på, hvor mange børn og unge, der skal flyttes, adskilles fra deres plejeforældre, deres netværk på døgninstitutionen, skifte skole, skifte kammerater, skifte fodboldklub,' skriver Kirsten Nissen.

Hvor har du de tal fra, Jørn Sørensen?

DK-Nyt, 27. januar
Formand for KL's Børne- og Ungeudvalget Jørn Sørensen anklager i P1 debat landets opholdssteder og familieplejere for at presse priserne på anbragte børn i vejret. 'Det er en udokumenteret påstand. Kommunerne godkender jo selv taksterne på opholdsstederne og for plejefamilier. Det er priser, der findes ved en gensidig forhandling. Det er en utrolig grov påstand at komme med over for opholdsstederne og familieplejere. Vores medlemmer gør et stort og vigtigt stykke arbejde for udsatte børn og unge, og har ikke brug for at blive mistænkeliggjort på den her usaglige og udokumenterede måde af Jørn Sørensen,' siger Kirsten Nissen.

Redaktionen er afsluttet tirsdag den 9. februar 2010. Se flere presseklip på www.sl.dk/slmedierne

DEBAT

PKA, Israel og Finanstilsynet

Peter Henning, Helsingør

Efter mange år som delegeret til PKA har jeg jo været glad for, at vor PKA har været en af de første pensionskasser, der tænkte etisk. Ikke at jeg synes, at man var særlig entusiastisk. Det gør derfor ondt, når PKA bliver omtalt negativt i Berlingeren – fordi man har investeret ulovligt i Israel. Det oplyses endda, at den anløbne Danske Bank vil sælge sine israelske aktier fra den israelsk besatte Vestbred.

Israel har en meget begunstiget handelsaftale med EU. Ifølge den må varer fabrikeret på Vestbred-

den ikke eksporteres som begunstigede (for eksempel kosmetik i Tiger-butikker). Denne aftale er bevisligt overtrådt mange gange – i mange år. I EU skal aftaler åbenbart ikke overholdes – heller ikke af Danmark.

I øvrigt er Israel i dag en af Verdens største eksportører af våben. Man har jo tillige svære problemer i Gaza (Goldsteinrapporten fra FN).

Løsning af Palæstina/Israel-komplekset er forudsætning for fred i hele mellemøsten.

Som fredsvagt ved Christiansborg siden 19. oktober 2001 (8 år og 5 måneder!) har man jo mange oplevelser. Både positive

og negative. Sidste sommer stod en embedsmand og læste vores opslag. De er jo lette at genkende, hvorfra i verden de så end kommer (i øvrigt er mange danske embedsmænd meget moderne med spidse lange sko!). Det viste sig, at denne herre var fra Finanstilsynet. Og hvad gør en delegeret fra generalforsamlingen i foråret 2009 – en delegeret, der har hørt vores bestyrelse fortælle, at Finanstilsynet havde været der og havde givet PKA en særdeles nøje revision?

Jeg følte jo, at med den store, dyre (skattekrone-betalte) bankstøtte var det absolut et forkert sted at kontrollere. PKA er en af de få pensionskasser, der er

demokratisk kontrolleret af dets medlemmer.

Herren fortalte, at man jo måtte tage lidt hensyn til regeringsmagten – altså man hylér med de ulve, man er iblandt.

Nu, da jeg er i gang: Det er jo et flot, fagligt og pænt medlemsblad, vi har. Men jeg savner mere debat – mere vrede og indignation.

Jeg – årgang 1930 – er glad for, at jeg pensioneret og fri for at arbejde under de forhold, man bydes i dag. Og så er I velkomne til at besøge fredsvagten – eventuelt tage en vagt. Det kan være interessant og af til koldt. Vi står der hver dag mellem 10 og 17.

Med fredelig hilsen.

Fagligt netværk for socialpædagoger der arbejder på hospitaler og i psykiatrien afholder

Landsmøde og generalforsamling

Den 4. juni på Severin Lillebælt i Middelfart

WANTED

Tidsrøver efterlyses – noget har stjålet vores tid! Dusør: Udleveres ved deltagelse på Landsmødet
Foredragsholdere: Bente B. Lindstrøm / Mogens Pahuus

Tilmeldingsfrist: 16. april 2010

Yderligere oplysninger og tilmelding – www.sl.dk/kalender

Socialpædagogernes faglige netværk for familieplejekonsulenter afholder landsmøde og konference

Den 6. – 7. maj på Hotel Comwell i Middelfart

HJERTE – HJERNE – VILJE

Cand. psych. SUSAN HART er en af landets førende specialister indenfor den neuroaffektive udviklingspsykologi og nyeste hjerneforskning

Tilmeldingsfrist: 6. april 2010

Yderligere oplysninger og tilmelding – www.sl.dk/kalender: Faggrupper/familieplejekonsulenter og kuratorer

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage alle læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 400 ord, svarende til cirka 2.000 anslag. Læserbreve med injurerende indhold kan afvises.

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Vi optager kun synspunkter fra medlemmer og abonnenter. Synspunkter må højst fylde 1.600 ord svarende til cirka 8.000 anslag.

Læserbreve og synspunkter der bringes i bladet offentliggøres også på internettet.

Vi modtager helst indlæg pr. e-mail: redaktionen@sl.dk, men indlæg kan også sendes til: Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
tlf. 7248 6000

Deadline for læserbreve til nr. 05/10 er mandag den 22. februar 2010 kl. 12.00

I menneskehænder

Det hjælper at blive rørt ved og holdt om. Ikke mindst, når man har det svært og har haft det længe. På Ungdomshjemmet Holmstruppård har man sat den pædagogiske massage i system. Og det virker, viser omfattende rapport

Af Birte Bloch Jørgensen, pædagog, Holmstruppård, og Lone Nyhuus, journalist

Den spinkle kvinde har lagt sig under det store hvide lagen. Hun trækker vejret dybt og roligt. Så dybt som man nu kan, når hele ens natur er præget af den skizofrenes grundlæggende angst. Men hun ligger der.

– Da jeg begyndte at få massage for to år siden, tænkte jeg, at det nok ville hjælpe mig med at få lidt styr på min krop. Det ville give mig en større fornemmelse for, hvor kroppen slutter; hvor den starter og hvor den ender. Nu tænker jeg mest, at det er rart at få massage, siger 22-årige Camilla med et forsigtigt smil.

Hos Camilla giver diagnosen skizofreni sig blandt andet udtryk i angst og i en følelse af, at hendes krop ikke eksisterer.

– Jeg kan stå op ad et stereoanlæg, der kører for fuldt tryk. Selvom jeg siger til mig selv, at jeg skal flytte mig, fordi det ikke er godt for mig – jeg ved jo, at det gør ondt at høre så høj musik – så flytter jeg mig ikke. Jeg bliver ved. Jeg kan ikke mærke grænserne, siger Camilla, der oplever, at hun får det bedre af massagen.

Ikke kun har hun lettere ved at mærke sin krop; mærke, at den er der. Hun får det også bedre i kroppen.

– Det løsner op i kroppen, på sådan en behagelig måde. Jeg er mere samlet. Så varer det to dage frem og så begynder jeg at blive 'øm' i kroppen igen.

På Ungdomshjemmet Holmstruppård vest for Århus er der beboere med personlighedsforstyrrelse og spiseforstyrrelse og unge med svære psykiatriske lidelser af skizofren karakter. Sygdommene bevirker ofte, at de kan have svært ved nære relationer og svært ved at finde ud af, hvor grænserne for dem selv går. Der er også unge med depressive træk, forvrænget virkelighedsopfattelse, manglende kropsfornemmelse, psykosomatiske reaktioner og selvskadende adfærd.

Gennem de sidste to år har 11 af beboerne, blandt andet Camilla, nydt godt af det tilbud om pædagogisk massage, som stedet begyndte at lægge i faste rammer for nogle år siden.

Projektet har fået navnet Projekt Pædagogisk Massage og er blevet evalueret af Center For Kvalitets Udvikling, Region Midtjylland. Deres rapport lå klar i juli 2009. Og den viste, at den pædagogiske massage har effekt:

Massagen hjælper den unge til at få et frirum og et overskud i hverdagen. Den lindrer og afhjælper mange af de symptomer, som de unge lider under. Som Camilla fortæller i eksemplet ovenfor, kan der også registreres stor effekt under og efter selve sessionen.

Udefra og ind

Pædagogisk massage er en særligt hensynstagende massageform, der kombinerer pædagogisk viden med kunsten at kommunikere gennem berøring og massage. Massagen udføres i en fast genkendelig og forudsigelig form; en form, som gradvis bygges op igennem et længerevarende forløb, og som massagemodtageren gradvis vænnes til.

Det kan være helkropsmassage eller delkropsmassage. Trykmassage, knoglemassage, rytmisk massage, arousalhævede massage og ballpunktur massage er også nogle af de massageformer, som bruges.

At de unge nyder det, viser blandt andet følgende udtalelse fra en af de unge, som har været med i projektet:

– Jamen bare det at ligge der, det føles som om alt i verden,

der gør ondt, er væk, som om man ligger på en lyserød sky og kigger på sig selv. Ubeskriveligt positivt.

Massagen er dog ikke kun en uforpligtigende svæven væk. Den kan også blive et dybt møde med sig selv. Kroppen erindrings; den har lagret følelser og tanker, som kan være glædelige eller triste. Stemningsbilleder, som gennem bevidstgørelse kan give mulighed for en dybere erkendelse og forståelse af sig selv. Massagens afgrænsede og afgrænsende berøring hjælper massagemodtageren med at erfare, hvor hun selv rent kropsligt begynder og slutter. Grænserne bliver mere mærkbare. Massageforløbet, der gentager sig uge efter uge, hjælper også den unge til at opbygge tillid til og relationer med andre mennesker. Hvilket også styrker selvfølelsen.

Ved at arbejde udefra og ind, via kroppen til selvet, ligger pædagogisk massage som metode i tråd med Holmstrupgårds øvrige fokus: At udvikle og afprøve metoder og pædagogiske redskaber, som understøtter de unges trivsel og udvikling. Metoderne vælges ofte ud fra det overordnede pædagogiske og behandlingsmæssige princip: Fra ydre styring til indre styring. En proces, hvor den unge på samme tid støttes til en bevidstgørelse om sig selv og til at arbejde aktivt med sig selv.

Mange forklaringer

Der kan være mange forklaringer på, at massagen har så stor effekt som pædagogisk redskab. En af dem er, at der gennem følesansningen arbejdes med kropsbevidsthed og styrkelse af den unges selvopfattelse.

Hvis vi, som filosofen Maurice Merleau-Ponty gør, ser mennesket som havende et

Da jeg begyndte at få massage for to år siden, tænkte jeg, at det nok ville hjælpe mig med at få lidt styr på min krop. Det ville give mig en større fornemmelse for, hvor kroppen slutter

grundlæggende kropsligt/rumligt verdensperspektiv – 'det er fra kroppen verden går, og det er fra kroppen vi sanser' – giver det klart mening, at den pædagogiske massage har mulighed for at styrke den enkeltes evne til at erfare, lære og kommunikere. For – som antropologen Ashley Montagu har påvist – gælder det for alle levende væsner, at det at lade noget komme i berøring med noget andet, er en forudsætning for, at liv kan opstå og udvikles.

Det er på dette grundlag, at han kalder følesansen for 'sansernes moder'. Følesansen er menneskets tidligst udviklede sans. De andre sanser bygger på den, og derved er den grundlæggende for hele sanseintegrationen.

Berøringen, oplevelsen af kontakt og følelsen af at modtage omsorg, har ifølge udviklingspsykologen Daniel Stern, også en grundlæggende betydning for selvets udvikling og relationsdannelse. Derudover stimulerer massagen/berøringen nervesystemet, og derigen- nem hjernen.

Frirum og fastlagte rutiner

Massagen fungerer som et frirum og det 'fælles tredje' – et mødepunkt, hvor kontakten mellem giver og modtager skabes og udvikles via tillid og tryk- hed. Holmstrupgårds to massører, Else Degn og Birte Bloch

Jørgensen – den ene af denne artikels forfattere – er begge uddannede pædagoger og har gennemført den 2-årige uddannelse i pædagogisk massage; og de ved, at det at udvikle et ordentligt 'fælles tredje' kræver tid og tilvænning.

Også derfor er det vigtigt, at massagen udføres efter nogle helt fastlagte rutiner.

Sessionen starter allerede, når den unge træder ind i massagerummet. Massagegiveren ser på, hvilke signaler den unge udstråler og spørger ind til det. Ligesom der altid spørges om, hvordan den unge har haft det siden sidst.

De første minutter af sessionen bruges også til at aftale, hvad dagens massage skal handle om. For eksempel kan en ung have følgende ønsker for massagen: Blive bedre til at bruge kroppen, ikke have så ondt i kroppen, lære ikke at spænde så meget og blive bedre til at stå ud af sengen om morgenen og komme op i skole. I starten aftales det også, hvor på kroppen der skal masseres.

Når massagen er slut, får den unge tid til at hvile sig lidt, og mens der drikkes et glas vand, rundes der af med en snak om, 'hvordan oplevede du massagen i dag?'

De spørgeskemaer, som både modtageren og giveren af massagen udfylder før og efter sessionen, er også med til

at skærpe den unges fokus på forventningerne til massagen og virkningen af massagen. Samtidig anvendes skemaerne som et redskab til at få de unge til at sætte ord på de problemstillinger, der optager dem lige nu.

Samarbejdet med kollegerne

For at institutionen og dens beboere skal få det fulde udbytte af den pædagogiske massages iboende potentiale, er det meget vigtigt at få informeret kollegaer om indhold, mål og observationer i forbindelse med massagen – samt om de unges udvikling i forløbene og udvikling over tid. Derfor skal massørerne have tid til at gå med til behandlingskonferencer og teammøder, ligesom det er vigtigt at få skabt praksis for at lave notater i institutions dagbogssystem. I det hele taget gælder det, at massagen skal med de steder, hvor oplevelser og erfaringer fra beboernes forskellige aktiviteter og deres reaktioner på disse aktiviteter er med til at tegne billedet af beboeren.

I dette – nogle gange komplicerede – puslespil kan den pædagogiske massage og dens udgangspunkt i kroppen og berøringen være en vigtig brik. Under alle omstændigheder er kvaliteten af den pædagogiske massage dybt afhængig af kommunikationen med alle de andre fagpersoner, som er en del af beboernes hverdag.

Når alt det er på plads, virker det bedst. ■

Interesserede kan læse mere på www.holmstrupgaard.dk. Gå ind under 'om os' og 'vi tilbyder' – der ligger rapporten om 'projekt pædagogisk massage'. Læs mere om pædagogisk massage på www.paedagogisk-massage.dk

KREDSNYT

LILLEBÆLT

Cafe arrangement for familieplejere**1. marts kl. 9.30 – 12.00**

Emne: Barnets reform. Der sættes særligt fokus på, hvordan Barnets Reform vil påvirke familieplejeområdet. Hvordan vil familieplejeområdet udvikle sig med Barnets reform? Hvilke forventninger og ønsker har familieplejerne til den fremtidige udvikling?

Ægtefæller og familieplejere, der ikke er medlemmer af socialpædagogerne Lillebælt, er også velkomne. Tilmelding senest 25. februar til: lillebaelt@sl.dk eller tlf. 72 48 64 00.

Generalforsamling for seniorerne**23. Marts kl. 10**

Danmarksgade 16 Odense.
Generalforsamling – se også vores hjemmeside.

Lillebælt seniorer Heldagstur til Marsken**24. Marts kl. 9.00 fra Nyborg kl. 10.00 fra Odense**

Opsamling i Middelfart, Fredericia og Kolding. Turen går først til Højer sluse via den gamle landevej, derefter til grænsesupermarked (husk Pas). Turen går så til Aventoft, hvor vi samler guiden op, for dernæst at køre til Marsken, hvor vi skal opleve sort sol. Gummistøvler tilrådes – samt et tæppe til at sidde på. Husk endelig en madpakke til midt på dagen. Klokken cirka 20 skal vi spise på Aventoft Gasstette med 2 retters menu, inkl. en øl, vand eller vin, hjemkørsel klokken 21.30. Pris for ikke-medlemmer: 355,- kr. Medlemmer 225,- kr. Tilmelding og betaling til kontoret 7248 6400 eller lillebaelt@sl.dk se desuden hjemmesiden.

MIDT- OG VESTJYLLAND

Pensionistsektionen Foredrag og efterfølgende generalforsamling**3. marts kl. 9.30**

Textilforum, Vestergade 20, 7400 Herning. Arrangementet starter med foredrag med museumsleder Kristine Holm-Jensen, der fortæller om 'Tekstilindustrien historie' efterfulgt

af en rundvisning på museet. Dernæst afholdes generalforsamling i pensionistsektionen. Tilmelding senest den 19. februar på www.sl.dk/midtogvestjylland eller tlf. 7248 6200.

MIDTSJÆLLAND

Generalforsamling i leder- og mellemlidersektionen**4. marts kl. 12.00 – 16.00**

Næstved Hallens Restauration, Rolighedsvej 2, 4700 Næstved. Dagen er åben for alle ledere og mellemledere i de 2 kredse. Oplæg om Social kapital ved professor Tage Søndergaard Kristensen. Med efterfølgende spørgsmål og debat. For inspiration: Se Socialpædagogen nr. 18 fra 4. september. Ligeledes kan det anbefales selv at forberede sig ved at lade arbejdspladsen besvare 'De 4 spørgsmål'. Se spørgsmålene i november 2009 Tilmelding sker til en af kredsenes på mail senest den 22. februar 2010. storstroem@sl.dk eller midtsjaelland@sl.dk

NORDJYLLAND

Generalforsamling for seniorerne**3. marts kl. 17 – 21**

Generalforsamling i Sektionen for pensionister og efterlønsmodtagere i Socialpædagogerne Nordjylland i SL's mødelokale, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby. Kl. 17: Generalforsamling. Kl. 18: spisning. Kl. 19: Foredrag 'Det ukendte Nordjylland' ved forfatteren Helge V. Qvistdorff. For yderligere informationer tjek hjemmesiden www.sl.dk/nordjylland. Tilmelding senest 23. februar til Socialpædagogerne Nordjylland, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby, tlf. 7248 6100, fax 7248 6120 eller e-mail nordjylland@sl.dk med oplysning af navn og cpr. nr.

Cafemøder for familieplejere

Møderne afholdes 10. marts, 2. juni og 24. november hos Socialpædagogerne, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby fra kl. 9-12. Som noget nyt vil vi afholde Cafemøder i 2010. Indhold vil være aktuelle emner og ellers et rum til udveksling af løst og fast.

Tilmelding senest den Der er ikke tilmelding til møderne, så bare mød op!

10. marts kl. 9 – 12

Emnet til dette cafemøde er: Indgåelse af kontrakt – hvad skal jeg være opmærksom på? – hvordan forhandler jeg min løn? Oplægget er ved konsulent Dorrit Clausen.

NORDSJÆLLAND

Temaarrangementer på Pædagoguddannelsen Nordsjælland foråret 2010

Arrangementerne afholdes på Carlsbergvej 14, 3400 Hillerød. Alle arrangementer er gratis. Læs mere om arrangementerne på kredsens hjemmeside. Hold også øje med hjemmesiden Pædagoguddannelsen Nordsjælland for yderligere uddybning af de enkelte arrangementers indhold cirka 14 dage, inden det pågældende arrangement finder sted. På hjemmesiden har man også mulighed for at meddele sin deltagelse i de enkelte arrangementer.

Dagarrangementer**23. februar kl. 9 – 11.30**

Musik og læring. v. Elsebeth Kirk.

23. marts kl. 9 – 12.00

Væsentlige dilemmaer med henblik på fremtiden for børn og voksne med nedsat psykisk og fysisk funktions-evne. v. Birgit Kirkebæk.

18. maj kl. 9 – 12.00

En kritisk diskussion af umyndiggørelse af pædagoger i nutidens samfund. v. Jens Erik Kristensen.

Aftenarrangementer**9. marts kl. 19.30 – 21.30**

Oplæg om pædagogers faglighed set i sammenhæng med inklusions- og eksklusionsprocesser i dagtilbud. v. Janne Hedegaard Hansen.

13. april kl. 19.30 – 21.30

Glæden ved idræt, sport og bevægelse. v. Lise Kissmeyer.

4. maj kl. 19.30 – 21.30

Narrativitet som Pædagogisk Praksis. Hvad skal vi med din og min livshistorie? v. Lone Kaae.

Cafemøde for familieplejere**3. marts kl. 11 – 14**

Sammen med Kreds Storkøbenhavn. Tilmelding er ikke nødvendig.

STORKØBENHAVN

Cafemøde for familieplejere**3. marts kl. 11 – 14**

Sammen med Kreds Nordsjælland. Tilmelding er ikke nødvendig.

Generalforsamling for seniorerne**4. marts kl. 16**

Socialpædagogernes lokaler på Jevrevej 43. 4. sal, 2400 København NV. Dagsorden:

1. Formalia
2. Beretning, herunder regnskab
3. Indkomne forslag
4. Fastlæggelse af sektionensbestyrelses størrelse
5. Sektionens fremtidige arbejde
6. Valg
  - a. Bestyrelsesmedlemmer. På valg i år: Inger, Gitte J, Tove og Rosa
  - b. Suppleanter til bestyrelsen
7. Eventuelt.

Indkomne forslag skal være sektionen i hænde senest 18. februar. Der vil være spisning efter generalforsamlingen, derfor tilmeldingsfrist den 25. februar. Tilmelding til seniorerne@yahoo.dk eller tlf. 2489 1061.

LO faglige seniorer Møde i Amager kulturcenter**12. marts kl. 10**

Evaluering og nderholdning: 'Hvordan var arrangementerne? Kan de gøres bedre?' Tilmelding ikke nødvendig.

Besøg i Cisterne i Søndermarken**14. april kl. 10.15**

Mødested overfor hovedindgangen til ZOO i Valby. Efter en rundvisning i Cisterne, vil der efterfølgende være en frokost i 'De små haver'. Pris 100 kr. Indbetalingsfrist: 31. marts. Du er først tilmeldt denne tur, når du har betalt. Tilmelding: tlf. 2489 1061 / seniorerne@yahoo.dk

Ferietur til Stockholm-Helsingfors

21. – 25. august

Stockholm 2 dage + byrundtur. 2 dage med Silja Lines luksusskib. Heraf 1 dag i Helsingfors inkl. byrundtur. Program over turen fås ved tilmelding. Halvpension. Pris 3700,- tillæg for eneværelse / enekahyt 625,- Tilmeldingsfrist 31 marts 2010 efter først til mølle princippet. Tilmelding fra 15. januar skal ske til Klingenberg-Rejser, tlf. 5852 3200 eller www.info@klingenberg-rejser.dk

Generalforsamling for seniorerne

4. marts kl. 16

Socialpædagøernes lokaler på Hejrevej 43, 4.sal. 2400 NV. Indkomne forslag skal være sektionen i hænde senest 18. februar. Der vil være spisning efter generalforsamlingen, derfor er tilmeldingsfristen 25. februar. Tilmelding: seniorerne@yahoo.dk / tlf 2489 1061.

Storkøbenhavn Seniorerne Sejltur til Middelforsforret

20. maj kl. 9.30

Vi mødes kl. 9.30 på Langelinie ved Isbjørnen. Der er rundvisning på øen, efterfulgt af en frokostplade (inkl. en øl, en snaps). Pris 175 kr. skal være indbetalt inden 16. april. Det er først til mølle-princippet, da vi kun har 30 pladser. Tilmelding på seniorerne@yahoo.dk / tlf. 2489 1061.

STORSTRØM

Cafémøder for familieplejere i Lolland Kommune

Socialpædagogerne Kreds Storstrøm Familieplejenetværket Lolland Kommune. Vi vil prøve noget nyt: Vi holder café-møder, den første tirsdag i hver måned (undtagen juni, juli, august), fra kl. 9.30 – 13.00. Møderne afholdes hos 3F, Havnegade 19, Nakskov. Ingen tilmelding til møderne, så bare mød op. Medbring selv kaffe/te/brød. Dagsorden på møderne bliver:

- Orientering fra styregruppen.
- Debat om aktuelt emne
- Snak om løst og fast.

Netværksmøde for familieplejere

23. februar kl. 10.00 – 12.00

BUPLs lokaler, Kirketorvet 11, 4760 Vordingborg. Emne: Barnets reform, hvad betyder den for dig og dine plejebørn? Vi starter nyt netværk op, så kom og vær med, vi har brug for hinanden, som kollegaer og sparingspartnere. Vi planlægger at holde møde den sidste tirsdag i hver måned. Kontaktperson: Anette Worre-gård, tlf. 5581 7238 Har du lyst til at være med, så bare mød op. Ingen tilmelding.

Temadag for familieplejere i Guldborgsund, Lolland og Vordingborg kommune

2. marts kl. 10.00 – 12.30

SL's lokaler, Kæpgårdsvej 2 C, 4840 Alslev. Oplæg ved supervisor Runa om sorg, angst og krise. Vi synes, temæt hænger godt sammen i denne tid med besparelser og lignende På vegne af netværksgruppe Guldborgsund-Palle Birk Petersen tlf. 5486 2131. Ingen tilmelding bare mød op

Generalforsamling i leder- og mellemlidersektionen

4. marts kl. 12.00 – 16.00

Se detaljer under Midtsjælland.

Generalforsamling i Seniorsektionen

10. marts kl. 12.00

SL's lokaler, Kæpgårdsvej 2 C, 4840 Nørre Alslev. Evt. forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde 10 dage før GF afholdelse. Valg af kasserer + bestyrelsesmedl. Af hensyn til et mindre traktememt skal du tilmelde dig – se hvor du tilmelder dig herunder. Skulle nogen have forlagt vedtægterne, kan de fås ved henvendelse til P.E. Christensen på nedenstående nr. Tilmelding til formand for seniorsektionen P. E. Christensen tlf. 5572 7634 eller på mail pechr@webspeed.dk

Ferietur til Stockholm-Helsingfors

21. – 25. august

Se detaljer under Storkøbenhavn.

SYDJYLLAND

Seniorerne En dansker udvander til Canada

3. marts kl. 19.00

Metal's lokaler, Seminarievej 9, Ribe. Oplægsholder Richard Kværnø fortæller om et familiemedlem, der udvandrede til Canada i 1929 – hvordan tiden gik frem til 2005, hvor han besøgte Canada. Der vil være lysbilleder fra turen. Kom og oplev den fantastiske fortæller, der gør oplevelsen levende. Tilmelding senest 24. februar til Anne Storgaard, tlf. 7542 2756 eller 2292 7771.

Kursus i forhandlings-teknik for familieplejere

2. og 3. marts

3F, Galgenbjergvej 4, 6000 Kolding. Se invitationen på vores hjemmeside: www.sl.dk/syddjylland Tilmelding senest 20. februar 2010 til: syddjylland@sl.dk

Temadag for Familieplejere

12. marts kl. 9.00 – 12.00

3F's mødelokaler Galgebjergvej 4, 6000 Kolding. Temadag v. psykolog Per Thomsen, der holder oplæg om en psykologisk test, og hvordan man bruger den. Se mere på: www.sl.dk/syddjylland Tilmelding senest den 5. marts til www.sl.dk/syddjylland

Generalforsamling i Seniorsektionen

24. marts kl. 19.00

Metals mødelokaler seminarievej 9, 6760 Ribe. Se dagsorden på: www.sl.dk/syddjylland Tilmelding senest den 15. marts til Anne Storgaard, tlf. 7542 2756 eller 2292 7771 – eller Vitha, tlf. 7612 3836 eller 2870 9400.

Medlemsmøde

25. marts kl. 15.30 – 19.00

BUPL's mødelokaler, Gejlhavegård 14B, 6000 Kolding. Projekt Socialpædagogik og sundhedsfremme, oplæg ved speciallæge Claus Hyldahl. Se mere på hjemmesiden. Tilmelding senest den 19. marts på www.sl.dk/syddjylland.

ØSTJYLLAND

Generalforsamling i SeniorLauget

24. februar kl. 17.00

SL's lokaler, Frichsparken 42 C st., 8230 Åbyhøj. Inden generalforsamlingen vil Knud Ejner Jessen, der har en fortid som pædagog og konsulent i det tidligere Ribe Amt, holde et oplæg om livskvalitet for os tidligere pædagoger. Hvad er der til os, når vi for sidste gang har lukket døren til institutionen?

Kl. 19.15 holdes generalforsamlingen. Dagsorden ifølge lovene. Medlemmer på valg er villige til at modtage genvalg, men bestyrelsen ønsker sig suppleret med yderligere en suppleant. Af hensyn til forplejningen skal tilmelding ske til: Steen H. Eriksen, she@vestdajursnet.dk eller Jens Josiassen, jensether@mail.dk

Årsmøde i leder- og mellemlidersektionen

2. marts kl. 13 – 17

På Nilles Kro. På årsmødet vil Tage Søndergård Kristensen holde oplæg om 'Social kapital – perspektiver og udfordringer'. Dagsorden samt tilmelding og øvrige praktiske oplysninger i forbindelse med årsmødet kan findes på vores hjemmeside: www.sl.dk/ostjylland

Efterlønsmøde

24. marts kl. 17 – 19

Socialpædagogernes lokaler, Frichsparken 42 C, 8230 Åbyhøj. Mødet er rettet mod de medlemmer, der har planer eller overvejelser om snart at gå på efterløn. Medarbejdere fra Socialpædagogernes efterlønsgruppe vil belyse problemerne omkring efterlønnen, pensionernes indvirkning m.v. SeniorLauget er vært ved et stykke brød, en øl/vand, kaffe/the. Af hensyn til indkøbene beder vi om tilmelding senest 22. marts til Steen Hartmann Eriksen, e-mail: she@vestdajursnet.dk / Jens Josiassen, e-mail: jensether@mail.dk / kredskontoret, tlf: 7248 6300.

KALENDER

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskriterier og frister.

1. marts 9:00 – 15:30

Temadag: Mobning og chikane på arbejdspladsen – ikke hos os!

Mødested: Hotel Nyborg Strand
Den 1. april 2010 skal arbejdspladserne skal have udarbejdet retningslinjer for indsatsen mod vold, mobning og chikane. Derfor afholder Socialpædagogerne en temadag for ledere, tillidsrepræsentanter og sikkerhedsrepræsentanter, hvor deltagerne får ny viden og inspiration til at udarbejde nye retningslinjer eller forbedre eksisterende retningslinjer om mobning og chikane. Læs mere og tilmeld dig på www.sl.dk/kalender
Arrangør: Socialpædagogerne.

8. marts 09:00-15:30

MED-temadag

Mødested: Severin Kursuscenter, Skovsvinget 25, 5500 Middelfart
Temadagens formål er at understøtte forbundets repræsentanter i hoved- og områdeudvalgene i deres arbejde. Målgruppen er tillidsrepræsentanter, som repræsenterer Socialpædagogerne og øvrige LO-grupper i MED/SU

hoved- eller områdeudvalg. Læs mere og tilmeld dig på www.sl.dk/kalender

25.-26. marts

Landsmøde

Socialt Leder Forum

Sted: Hotel Nyborg Strand
Konference for ledere, souschefer/ stedfortrædere og andre med ledelsesmæssig interesse ved bo/samværs/aktivitetstilbud for udviklingshæmmede. Herudover er personer med ledelsesansvar for forvaltningerne i kommuner, regioner og interesseorganisationer velkomne. Tilmelding og yderligere oplysninger på www.socialtlederforum.dk eller Socialt Leder Forums sekretariat: tlf. 6471 5993 / mail@socialtlederforum.dk

Vi gentager succes'en STUDIETUR TIL CUBA

**Efteråret 2010, uge 42-43 eller 47-48
Foråret 2011, uge 15-16**

**Tilbud til ansatte indenfor
dag- og døgninstitutionsområdet.
Du/I er velkomne til at tage familie/venner med.**

**14 dage · Pris 14.600 kr. Incl: Fly tur-retur
Rundrejse i Cuba · Halvpension
Dobbeltværelse med bad
Program · Dansk tolk/guide · Visum**

**6 dage i Havana, 3 dage i Pinar del Rio
og 4 dage i Trinidad**

Yderligere oplysninger: Brian Rasmussen, tlf: 22 41 30 49
eller Bogforlaget Frydenlund, tlf.: 33 93 22 12

www.frydenlund.dk

Sidste frist for tilmelding:
den 1. maj, 2010

Inden afrejse afholdes informationsmøde.

I samarbejde med CWT LEISURE

SOCIALPÆDAGOGERNES KLAGENÆVN

Hvis du vil klage...

Hvis du mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af din sag – enten i kredsen eller i forbundet – kan du få din klage behandlet af Socialpædagogernes Klagenævn.

For at Socialpædagogernes klagenævn kan behandle en sag, skal du først have udnyttet det interne klagesystem i Socialpædagogernes. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en dommer samt to medlemmer af Socialpædagogerne. Nævnet er uafhængigt af Socialpædagogerne og nævnets udtalelser er vejledende.

Hvad kan du klage over:

Du kan klage over sagsbehandlingen i Socialpædagogerne i individuelle medlemssager, hvor du som medlem har en væsentlig, individuel interesse. En individuel medlemssag er eksempelvis en afskedigelsessag, en arbejdsskadesag, en social sag eller en lønsag, hvor Socialpædagogerne har bistået dig.

Du kan ikke klage over forbundets kollektive interessevaretagelse, eksempelvis overenskomstresultat, eller generelle fagpolitiske beslutninger truffet af forbundet.

Klagevejledning:

Ved sagens afslutning vil du modtage en klagevejledning fra Socialpædagogerne. I forbindelse med indgåelse af indivi-

duelle lønaftaler vil du ikke modtage en klagevejledning. Du har dog fortsat mulighed for at klage over Socialpædagogernes bistand i forbindelse med indgåelse af lønaftaler.

Klagefrist:

Din klage skal være Socialpædagogerne/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at du har modtaget afgørelsen. I forbindelse med individuelle lønaftaler er der ingen klagefrist.

Kreds niveau:

Hvis du vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i kredsen, skal du først klage til kredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis du er utilfreds med kredsbestyrelsens afgørelse, kan du herefter klage til Socialpædagogernes Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt du er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan du klage til Socialpædagogernes Klagenævn. Klagenævnet har adresse udenfor Socialpædagogerne og din skriftlige klage skal derfor sendes til:

**Socialpædagogernes
Klagenævn
c/o landsdommer Tine Vuust
Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K**

FAGLIGE NETVÆRK

WWW.SL.DK/NETVÆRK

For medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Socialpædagoger ansat ved somatiske og psykiatriske afd.
www.sl.dk/hospsyk

Netværksansvarlig:
Jesper Leschly Pedersen
Marslev Byvej 19, 5290 Marslev
Tlf. privat 6595 1877 / 4092 5321
mail: jesperped@dbmail.dk

Økonomiansvarlig:
Peter Beck Epstein
Tlf. arb. 7789 2106
mail: peter-epstein@hotmail.com

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 år
www.sl.dk/sikrede

Netværksansvarlig:
Kurt Rasmussen
Munkebjergvej 50,
5000 Odense C
Tlf. 6614 2129
mail: munkebjergvej50@privat.dk

Økonomiansvarlig:
Mette K. Andersen
Tlf. 4752 8467

Domfældte
www.sl.dk/domfaeldte
udviklingshæmmede

Netværksansvarlig:
Jens Jørgen Carstensen
Boinstitutionen
Grønnebæk
Afdeling Kompasrosen
Mosevej 1A
6630 Rødding
Tlf. 7355 2004
mail: jensjca@stofanet.dk

Fagligt Ældre-netværk
www.sl.dk/aeldre

Netværksansvarlig:
Hanna Hansen
Bøgegården 40
4300 Holbæk
mail: hannh@holbkom.dk

Økonomiansvarlig:
Else Marie Sørensen
Tlf. 7544 5588

Senhjerneskadede og bevægelsehandicappede
www.sl.dk/s&b

Netværksansvarlig:
Vanda Thorup
Neuro/fysisk Handicapcenter
Bygholms Allé 2, 8260 Viby J.
Tlf. 8733 8460 / mobil 5157 5512
vtr@fa.aarhus.dk

Økonomiansvarlig:
Jytte Jelstrup
Mobil: 2879 2089
jytte.jelstrup@koege.com

Hjemmesideansvarlig:
Niels Schmidt
7445 0976

Stofmisbrugsområdet
www.sl.dk/stofmisbrugsområdet

Netværksansvarlig:
Ingelis Langgaard
KABS, Bakken 3
2600 Glostrup
Tlf. 2032 7151
mail:
ingelislanggaard@glostrup.dk

Økonomiansvarlig:
Ingrid Lund Sørensen
Tlf. 5150 2782
mail: ingsf@fa.dk

Kuratorer/familiepleje-konsulenter
www.sl.dk/kuratorer

Netværksansvarlig:
Esben Bohøj
Ungdomscentret
Sønderallé 33, 8000 Århus C
Tlf. 8940 5227 eller 2920 3648
e-mail: ebo@aarhus.dk

Døve
www.sl.dk/dove

Netværksansvarlig:
Anne Buss
Center for Døve AJ (www.cfd.dk)
Boprojekt Vision 18
Tlf. 2140 2503
mail: annebuss@tdcadsl.dk

Sindslidende
www.sl.dk/sindslidende

Netværksansvarlig:
Else Margrethe Tvilhøj
Langelinie 126
5230 Odense M
mail: emt@tvilhoj.dk

Økonomiansvarlig:
Morten Schuster
tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutioner
www.sl.dk/aflastning

Netværksansvarlig:
Trine Julin Johnsen
Landerslevvej 67
3630 Jægerspris
Tlf. 2122 8452

Økonomiansvarlig:
Lillian Jensen
Tlf. 9721 0291

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser
www.sl.dk/fritidstilbud

Netværksansvarlig:
Jette Hedensted
Tusindfryd
Gulkrog 1,
7100 Vejle
Tlf. 7644 6060
mail: jehed@vejle.dk

Marginaliserede og udstødte
www.sl.dk/marginaliserede

Netværksansvarlig:
Peder Larsen
St. Dannesbo
Bryllevej 20, 5250 Odense SV
Tlf. 6028 0575

Økonomiansvarlig:
Gitte Helle Lundgren
Tlf. 6396 0211
gilul@odense.dk

Opholdssteder
www.sl.dk/opholdssteder

Netværksansvarlig p.t.:
Niels Lønbæk Pedersen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000
mail: nlp@sl.dk

Familiepleje
www.sl.dk/familieplejenetvaerk

Netværksansvarlig:
Lilli Bach Andersen
Løjenkærvej 16, 8300 Odder
Tlf. 8692 8257
mail: toesen@andersen.tdcadsl.dk

Småbørns- og familieinstitutioner
www.sl.dk/smabørnsinstitutioner
www.sl.dk/familieinstitutioner

Netværksansvarlig:
Irene Larsen
Stendyssehaven
Skovsbovej 101
5700 Svendborg
Tlf. 6217 2060

Lærere ansat på døgninstitutioner
www.sl.dk/lærer

Netværksansvarlig:
Flemming Kjærgaard
Behandlingshjemmet Sølyst
Færgevej 3
5800 Nyborg
Tlf. 6333 7090
mail: fkan@nyborg.dk
fax: 6333 6969

Meld dig ind i DIT netværk på www.sl.dk/netvaerk

En for alle – og os før de andre?

Af Af Jan Vestergaard,
tillidsrepræsentant

Musketéreden har fået en anden lyd i det 21. århundrede. Egoismen er tilsyneladende i fremmarch, selv i fagbevægelsen

I hvert fald bød ugen der gik på et par samtaler, der har givet anledning til eftertanke.

Mandag fortalte en lokalformand i en fagforening med ansatte i vores kommune, at de har haft flere 'sure' medlemmer i røret. I ansøgningsmate-

rialet til trepartsmidlerne til kompetenceudvikling er det oplistet, hvilke kriterier, der blev brugt sidste år. Et af kriterierne var et loft på 70.000 kroner pr. ansøger. Det udelukker, efter sigende, medlemmerne af denne fagforening fra at søge midlerne, da deres kurser er dyrere end dette.

Formanden har tidligere gjort mig opmærksom på, at det var problematisk, at ikke et eneste medlem havde fået af midlerne i sidste runde – og ønskede nu en garanti for, at det ville blive anderledes i næste runde.

Der er, i meget runde tal, 750 kroner i puljen pr. ansat til hele perioden. Det vil sige, at et kursus til 70.000 kroner koster mere end 90 ansattes kompetenceudviklingsmidler.

Hvis pågældende forbund har under 50 ansatte i kommunen – er det så fair at bevilge så mange penge?

Senere på ugen fortalte en forstander mig, at de 1,2 millioner kroner, en stor institution har overført fra sidste år, ser ud til at blive 'ædt' af det store underskud, der er andetsteds i samme forvaltning.

Så kørte mine tanker lige en tur i frigeare. Hvor er motivationen? Retfærdigheden? Hvor er meningen for de medarbejdere, der har knoklet hårdere på grund af overbelægning og manglende vikarer, så der kunne købes nye busser og bygges om? Til gavn for de borgere vi arbejder med. Bliver vi ir-

riterede, hvis pengene nu skal gå til nogle andre, der ikke kunne finde ud af at stramme ballerne? Hm, ja!

Hvis de midler, der er brugt for meget andetsteds, måske er gået til at betale anbringelser på pågældende institution? Er det så fair at blive irriteret?

Hvad sker der for os? Hvad sker der for solidariteten og fællesskabet? Er vi alle – offentligt ansatte, ja, selv fagbevægelsen – blevet 'smittet' af den udvikling, der er omkring os? Så vi bare vil have mere og mere!

Jeg skal ikke dømme nogen – jeg synes da også, at det er skønt at få mere, men vel ikke på bekostning af ringere vilkår for de borgere, vi arbejder med, eller på bekostning af vores arbejdsvilkår.

Jeg er jo forholdsvis ny i dette *game*, og ved ikke, om det altid har været sådan – men er jeg mon den eneste, der synes, at det er bekymrende, at egoismen blomstrer, som jeg ser den gør?

Nuvel, det er jo ikke, fordi vi ikke passer vores arbejde og ikke samarbejder på tværs på grund af strid om kompetenceudviklingsmidler og inddragede overførsler. Og jeg ser ikke 'fagegoismen' som et tema i det daglige arbejde.

Men tænk, hvis vi i fællesskab kan hæve os op over vores behov – som personer, institutioner og faggrupper. Så kunne vi gøre det endnu bedre, end vi gør i dag. Til gavn for os selv, vores faglighed og de mennesker, der er afhængige af os.

Hvis vi starter med os selv, så kan det være, at det spreder sig. ■

Jan Vestergaard er TR på Døgncentret for Børn & Unge (DCBU) i Esbjerg, FTR for Socialpædagogerne i Esbjerg Kommune, Bestyrelsesmedlem i Socialpædagogerne Sydjylland og medlem af Hovedbestyrelsen.

- Er det overhovedet rigtigt, at vi er blevet mere egoistiske som individer og som faggrupper?
- Kan I på jeres arbejdsplads gøre noget mere for 'fællesskabet'?
- Er egoisme altid noget negativt?

Deltag i debatten på
socialpaedagogen.dk/prik